

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Domare 2:5

Mål nr: M 2980-16

Rättelse/komplettering

Dedom, 2018-07-05

Rättelse, 2018-07-06

Beslut av: rådmannen Malin Bergström

På dedomens förstasida har ett felaktigt årtal angetts. Dedomens datum ska rätteligen vara 2018-07-05.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2010-07-05
meddelad i
Umeå

Mål nr M 2980-16

PARTER

Sökande

Dr.Ing.h.c.F.Porsche AG, Porscheplatz 1, 704 35 Stuttgart, Tyskland

Ombud: Advokat Anders Linnerborg och jur.kand. Jakob Ekesbo,
Setterwalls Advokatbyrå i Malmö AB, Box 4501, 203 20 Malmö

Motparter

1. Arjeplogs kommun, 930 90 Arjeplog

2. Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå

3. Västra Kikkejaure sameby, c/o Jonas Stenberg, Slalomstigen 30,
933 34 Arvidsjaur

Ombud: Advokat Inger-Ann Omma, Advokat Inger-Ann Omma AB,
Prästbolsvägen 24, 921 33 Lycksele

4. Linda Sundström, Renbergsgatan 8, 938 31 Arjeplog

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för motortestbana på fastigheten
Kurrokvejk 2:7, skifte 2, Arjeplogs kommun

Avrinningsområde: (20) Skellefteälven N: 7319907 E: 634525

DOMSLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den miljökonsekvensbeskrivning som har
getts in i målet.

Dok.Id 302665

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 08:00–16:00

Tillstånd m.m.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Dr.Ing.h.c.F.Porsche AG (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken, att på fastigheten Arjeplog Kurrokvej 2:7, skifte 2, i Arjeplog kommun (se kartbild över tillståndsgivna anläggningar, bilaga 1)

- anlägga vintertestbanor för motordrivna fordon,
- utföra utfyllnader och nödvändiga grävningsarbeten samt anlägga vägtrummor i vattenområde för utförandet av vintertestbanorna, samt
- bedriva testkörning av motorfordon på de anlagda vintertestbanorna.

Avskrivning av yrkande

Bolagets yrkande om dispens enligt artskyddsförordningen (2007:845) avskrivs från vidare handläggning.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor.

Allmänt villkor

1. Om inte annat följer av denna dom ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt har åtagit sig i målet.

Anläggningens utformning

2. Testbanorna ska uppföras med en flack lutning i väggkant och i övrigt uppföras på ett sådant vis att olägenheterna för större djurs rörelsemönster och risken för skada på djur minimeras.
3. Bolaget ska förse infartsvägen till anläggningen med en bom samt i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att olovlig körning på testbanorna inte förekommer när anläggningen inte används av bolaget.

Behörig tillsynsmyndighet får besluta om ytterligare villkor för att säkerställa att olovlig körning på testbanorna inte förekommer.

4. Inga anläggningsarbeten får utföras inom en radie om 50 meter från den fornlämning, *Arjeplog 4231*, som har anträffats på fastigheten.
5. Vägtrummor och rustbäddar/flytande bankar ska anläggas på våtmark för att minimera påverkan på hydrologin. Trummorna ska anläggas på ett sådant djup att vattenbalansen i området inte ändras.
6. Diken ska anläggas så grunda som möjligt och vägdiken utformas så att vattnet leds tillbaka till våtmarken på flera ställen i syfte att bibehålla hydrologin.
7. Sedimentfällor ska anläggas under anläggningstiden för att minimera grumling.
8. Tillfälliga uppläggingsytor och arbetsvägar får inte anläggas på våtmark. Tillsynsmyndigheten får vid behov meddela undantag i detta avseende.

Skyddsutrustning m.m.

9. Kemiska produkter och bränslen ska förvaras på tätt underlag med uppsamlingsbehållare. Vid arbete i omedelbar anslutning till vattenområde ska biologiskt nedbrytbar hydraulolja användas. Arbetena ska utföras så att risken för oljespill och liknande från arbetsmaskiner undviks. Skyddsutrustning för eventuella utsläpp såsom länsar, absorptionsmedel eller dylikt ska finnas i direkt anslutning till arbetena för att omedelbart läggas ut och begränsa eventuella utsläpp.

Verksamhetstider

10. Anläggningsarbeten får under den första anläggningssäsongen på fast mark utföras under perioden den 15 augusti till den 1 april och på våt mark under frusna förhållanden under perioden den 1 oktober till den 1 april. Anläggningsarbeten får efterföljande säsonger pågå under perioden den 1 oktober till den 1 april under frusna förhållanden.
11. Testkörning av motorfordon får endast bedrivas under frusna förhållanden under perioden den 1 oktober till den 1 april. Därutöver får underhållsarbete utföras från och med den 1 september. Bolaget ska samråda med samebyn två veckor

innan underhållsåtgärder vidtas.

Buller

12. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostad än

50 dB(A)	vardagar utom lördagar	kl. 06.00–18.00
45 dB(A)	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 06.00–18.00
45 dB(A)	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dB(A)	natttid	kl. 22.00–06.00

De angivna värdena ska vid behov eller på begäran från tillsynsmyndighet kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar.

Kontroller

13. Det ska säkerställas att massor som tillförs området utifrån är fria från föroreningar.
14. Ett förslag till kontrollprogram under anläggningstiden ska ges in till behörig tillsynsmyndighet senast en månad innan anläggningsarbetena påbörjas.

Ett förslag till kontrollprogram för motortestverksamheten ska ges in till behörig tillsynsmyndighet senast tre månader innan testbanorna tas i drift.

Kompensationsåtgärder

15. Bolaget ska utföra åtgärder för att kompensera för den förlust av naturvärden som uppkommer genom den tillståndsgivna verksamheten. Kompensationsåtgärderna ska avse ett område som har, eller efter restaurering får, liknande naturvärden, inklusive fågelvärden, som det område som påverkas av den tillståndsgivna verksamheten.

Kompensationsområdet ska i första hand vara beläget inom Arjeplog kommun och i andra hand i regionen.

En kompensationsutredning med avgränsning av det valda området, en detaljerad beskrivning av åtgärderna och hur området ska förvaltas och långsiktigt skyddas ska tas fram i samråd med behörig tillsynsmyndighet. Förslaget ska senast ett år från det att denna dom har vunnit laga kraft ges in till tillsynsmyndigheten för vattenverksamheten som ska pröva om de föreslagna kompensationsåtgärderna kan godtas.

Rennäringen

16. Bolaget ska snarast kontakta Västra Kikkejaure sameby om strövrenar befinner sig i området.
17. Om samebyn behöver låta sina renar passera området under den tid som verksamhet pågår i området ska bolaget avbryta verksamheten under högst en dag per tillfälle för att möjliggöra sådan passage.

Uppskjuten fråga och prøvotidsutredning

Mark- och miljödomstolen skjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en prøvotid upp frågan om slutliga villkor avseende verksamhetens påverkan på rennäringen och för berörd sameby samt eventuell ekonomisk kompensation för det intrång som verksamheten kan medföra.

Utredningsvillkor U1 ska ha följande lydelse.

U1. Prövotiden inleds när tillståndet tas i anspråk.

Inför prøvotiden ska bolaget i samråd med samebyn och behörig tillsynsmyndighet utforma ett program för uppföljning av påverkan på rennäringen och för samebyns verksamhet i området för såväl anläggningsfas som biltestverksamhet. Under prøvotiden ska uppföljning av programmet genomföras och vid behov ska det justeras i samråd med samebyn och behörig tillsynsmyndighet.

Fem år från det att biltestverksamheten har tagits i drift ska bolaget till mark- och miljödomstolen redovisa

- a) uppföljningen av programmet,
- b) eventuella förslag på försiktighetsåtgärder och slutliga villkor i syfte att minimera eventuella störningar för rennäringen och för samebyns verksamhet i området, samt
- c) eventuella förslag till ersättning för den inverkan som testbaneverksamheten orsakar för rennäringen och för samebyns verksamhet i området.

Provisoriska villkor

Under provotiden gäller följande provisoriska villkor.

P1. Bolaget ska fortlöpande informera Västra Kikkejaure sameby om de åtgärder som ska vidtas i den tillståndsgivna verksamheten.

P2. Bolaget ska bjuda in Västra Kikkejaure sameby till samråd som ska hållas vid minst ett tillfälle per år. Vid samrådet ska bolaget informera om genomförd och kommande verksamhet och samebyn ska ges möjlighet att lämna synpunkter och önskemål för den fortsatta verksamheten. Samråden ska protokollföras av bolaget och protokollen undertecknas av representant för samebyn. Protokollen ska ingå i det underlag som bolaget ska presentera till domstolen i samband med provotidsredovisning. Bolaget ska bekosta deltagandet för högst två företrädare från samebyn vid samrådet.

P3. Västra Kikkejaure sameby ska en gång varje år redovisa för bolaget eventuella merkostnader som den tillståndsgivna verksamheten har medfört för samebyn under det gångna året. Bolaget ska årligen ersätta samebyn för skäliga merkostnader med anledning av verksamheten samt för samebyns deltagande i att utforma ett uppföljningsprogram och i samråden. Om bolaget och samebyn inte kan komma överens om vad som är skäligt ska tillsynsmyndigheten besluta i frågan.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken till behöriga tillsynsmyndigheter att besluta om ytterligare villkor avseende

1. åtgärder för att förhindra olovlig körning på området (villkor 3),
2. undantag från förbudet avseende uppläggningsytor och arbetsvägar i våtmarksområde (villkor 8),
3. kontroll av verksamheten (villkor 13 och 14) och
4. prövning av om de kompensationsåtgärder som bolaget föreslår kan godtas och hur kompensationsområdet långsiktigt ska skyddas (villkor 15).

Under prövotiden överlåter mark- och miljödomstolen dessutom till tillsynsmyndigheten för vattenverksamheten att besluta om ytterligare villkor

1. till skydd för rennäringen och samebyn samt för naturmiljön och
2. om ersättning till Västra Kikkejaure sameby för merkostnader med anledning av verksamheten, deltagande i att utforma ett uppföljningsprogram och i samråden under prövotiden.

Igångsättningstid

Den miljöfarliga verksamheten ska ha satts igång senast fem år från det att denna dom har vunnit laga kraft.

Arbetstid

Arbetstiden för den tillståndsgivna vattenverksamheten bestäms till fem år från det att denna dom har vunnit laga kraft.

Underrättelseskyldighet

Bolaget ska underrätta tillsynsmyndigheterna och mark- och miljödomstolen om

- 1) när tillståndet tas i anspråk, och
- 2) när biltestbanorna tas i drift.

Oförutsedd skada

Om vattenverksamheten medför skador som mark- och miljödomstolen inte förutsett, får den skadelidande framställa anspråk på ersättning. Sådant anspråk ska framställas till mark- och miljödomstolen senast inom tio år från utgången av den i domen bestämda arbetstiden.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte vad som genom beslut den 1 februari 2017 bestämts om avgift för prövningen av vattenverksamheten.

Rättegångskostnader

Bolaget ska utge ersättning för rättegångskostnader till Västra Kikkejaure sameby med 117 290 kr exklusive mervärdsskatt. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DOMSLUT.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	9
BAKGRUND	11
MÅLETS HANDLÄGGNING	11
YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR.....	12
Bolagets yrkanden	12
Motparternas inställningar till bolagets yrkanden och egna yrkanden.....	12
FÖRSLAG TILL VILLKOR.....	13
ANSÖKAN	16
Bakgrund	16
Rådighet.....	17
Lokalisering.....	17
Den planerade verksamheten.....	17
Planerade åtgärder	19
Samråd.....	21
Omgivningsbeskrivning	22
Planförhållanden och markanvändning	24
Miljökonsekvenser	24
Sakägare och skadeersättning.....	27
Åtaganden.....	27
Hänsynsreglerna	28
SKRIFTLIGA YTTRANDE OCH BOLAGETS BEMÖTANDE.....	31
Länsstyrelsen	31
Miljö- och byggenheten i Arjeplogs kommun	37
Arjeplogs kommun	40
Västra Kikkejaure sameby.....	41
Linda Sundström	45
Trafikverket	45
Sametinget	46
DOMSKÄL	47
Prövningens omfattning och avgränsning	47
Miljökonsekvensbeskrivningen.....	47
Rådighet.....	48
Tillåtlighet och tillstånd.....	49

Villkor	53
Uppskjuten fråga, prøvotidsutredning och provisorisk föreskrift	57
Delegation	60
Igångsättningstid	60
Arbetstid	61
Underrättelseskyldighet	61
Ersättning	61
Oförutsedda skador	62
Prövningsavgift	62
Rättegångskostnader	62

BAKGRUND

Bilföretaget Dr. Ing. h.c F. Porsche AB (bolaget) bedriver sedan 1980-talet vinter-testverksamhet på sjön Uddjaure och har verkstadslokaler i byn Kurrokvejk i Arvidsjaur. Mot bakgrund av dåliga isförhållanden under senare år bedömer bolaget att det finns behov av även en landbaserad bana för att kunna förlänga testverksamhetens säsong. Bolaget har därför hos mark- och miljödomstolen ansökt om tillstånd för att på sin fastighet Arjeplog Kurrokvejk 2:7, skifte 2, få gräva och fylla ut i vattenområde och anlägga landbaserade testbanor samt att på dessa få bedriva bil-testverksamhet.

MÅLETS HANDLÄGGNING

Mark- och miljödomstolen har kungjort bolagets ansökan och miljökonsekvensbeskrivning samt hållit syn på fastigheten Arjeplog Kurrokvejk 2:7, skifte 2. Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har anfört att de avstår från att yttra sig. Kammarkollegiet har uppgett att de inte för talan i målet. Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen), Arjeplogs kommun, Västra Kikkejaure sameby, ägarna till fastigheten Arjeplog Lersundsudden 1:2, Miljö- och byggenheten i Arjeplogs kommun, Sametinget och Trafikverket.

Mot bakgrund av synpunkter gällande redovisningen av verksamhetens påverkan på rennäringsområdet har bolaget förelagts komma med en rennäringsanalys som mer fördjupat beskriver berörda samebyars användning av området och förmodade tekniska, ekonomiska, sociala och kulturella konsekvenser på rennäringsområdet. Bolaget förelades också att lämna förslag på åtgärder som kan reducera påverkan på rennäringsområdet. I föreläggandet upplystes att framtagandet av en rennäringsanalys lämpligen sker i samarbete med berörda samebyar.

Bolaget har gett in en rennäringsanalys som parterna har beretts tillfälle att yttra sig över. För genomförandet av utredningen kom någon dialog mellan bolaget och Västra Kikkejaure sameby inte till stånd och samebyn har därför inte deltagit i utredningen. Domstolen har härefter hållit huvudförhandling i målet.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR

Bolagets yrkanden

Tillstånd och dispens

Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen ska meddela tillstånd enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken att anlägga vintertestbanor för motordrivna fordon på fastigheten Arjeplog Kurrokvejk 2:7, skifte 2, i Arjeplogs kommun, utföra utfyllnader och nödvändiga grävningsarbeten i vattenområde för utförandet av vintertestbanorna, samt bedriva testkörning av motorfordon på de anlagda banorna.

Bolaget bedömer inte att det krävs artskyddsdispens för negativ påverkan på vanlig groda. För det fall domstolen ändå skulle bedöma att det krävs för att kunna meddela tillstånd yrkar bolaget att dispens ska meddelas enligt 15 § artskyddsförordningen från förbuden i samma förordning för att, om nödvändigt, avlägsna eller flytta exemplar av vanlig groda som kan komma i konflikt med anläggningen.

Föreslagna tidsfrister

Bolaget föreslår att arbetstiden för vattenverksamheten ska bestämmas till fem år från den dag tillståndsdomen vinner laga kraft och att tiden för anmälan av ersättning för oförutsedd skada på grund av vattenverksamheten bestäms till tio år från utgången av arbetstiden. Igångsättningstiden för den miljöfarliga verksamheten föreslås till tre år från det att tillståndet vunnit laga kraft.

Motparternas inställningar till bolagets yrkanden och egna yrkanden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen avstyrker att tillstånd lämnas enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen delar bolagets uppfattning om att dispens enligt 15 § artskyddsförordningen inte behövs, men tillstyrker att sådan dispens meddelas om domstolen finner att det är nödvändigt för tillståndet.

Västra Kikkejaure sameby

Västra Kikkejaure sameby yrkar i första hand att ansökan ska avvisas, i andra hand att ansökan ska avslås och i sista hand att ett tillstånd ska kompletteras med villkor till skydd för rennäringen.

Fastighetsägare

Linda Sundström anför att ägarna till fastigheten Arjeplog Lersundsudden 1:2 inte har någon erinran mot ansökan.

Arjeplogs kommun

Arjeplogs kommun ställer sig positiv till ansökan, under förutsättning att parterna kommer överens om rennäringen alternativt att domstolen hittar en lösning i frågan.

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra mot ansökan.

FÖRSLAG TILL VILLKOR

Bolaget föreslår att följande villkor föreskrivs för den sökta verksamheten.

Allmänt villkor

Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Testbanornas utformning

Testbanorna ska uppföras med en flack lutning i väggkant och i övrigt uppföras på sådant vis att olägenheterna för större djurs rörelsemönster minimeras och så att risken för skada på djur minimeras.

Buller

Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

50 dB(A)	vardagar utom lördagar	kl. 06.00–18.00
45 dB(A)	lördagar, söndagar och helgdagar	kl. 06.00–18.00
45 dB(A)	kvällstid	kl. 18.00–22.00
40 dB(A)	nattetid	kl. 22.00–06.00

De angivna värdena ska vid behov eller på begäran från tillsynsmyndighet kontrolleras genom immissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar.

Verksamhetstider

Testkörning av motorfordon får endast bedrivas under perioden oktober till april under frusna förhållanden. Därutöver får underhållsarbete på banorna utföras från 15 augusti till och med 30 september.

Kontrollprogram

Ett förslag till kontrollprogram för motortestverksamheten ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan testbanorna tas i drift.

Ett förslag till kontrollprogram under anläggningstiden ska inges till tillsynsmyndigheten senast en månad innan anläggningsarbetena påbörjas.

Kompensationsåtgärder

Bolaget ska utföra åtgärder för att skäligen kompensera för den förlust av naturvärden som uppkommer genom den tillståndsgivna verksamheten. Kompensationsåtgärderna ska avse ett område som har, eller efter restaurering får, liknande naturvärden, inklusive fågelvärden, som det område som påverkas av den tillståndsgivna verksamheten. Kompensationsområdet ska i första hand vara beläget inom Arjeplog kommun och i andra hand i regionen.

En kompensationsutredning med avgränsning av det valda området, en detaljerad beskrivning av åtgärderna och hur området ska förvaltas och långsiktigt skyddas ska

tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och ges in för godkännande till mark- och miljödomstolen senast ett år från det tillståndet vunnit laga kraft.

Prövotids- och utredningsvillkor

Bolaget föreslår vidare följande provisoriska villkor:

P1. Mark- och miljödomstolen skjuter upp meddelande av slutliga villkor avseende verksamhetens påverkan på rennäringen samt vilken eventuell ersättning som ska utgå till berörd sameby.

Bolaget föreslår följande utredningsvillkor:

U1. Bolaget ska under en period om fem år från det att testbaneverksamheten påbörjas genomföra utredningar om testbaneverksamhetens påverkan på rennäringen i området. Utredningen ska ske i samråd med Västra Kikkejaure sameby. I utredningen ska redovisas vilka försiktighetsåtgärder man avser att vidta i syfte att minimera eventuella störningar för rennäringen och för samebyns verksamhet i området.

Bolaget ska under samma period utreda de eventuella ekonomiska konsekvenserna av verksamheten som kan uppkomma för rennäringen och för samebyn. För det fall en sådan påverkan kan konstateras ska bolaget redovisa förslag till ersättning för den inverkan som testbaneverksamheten orsakar.

Bolaget ska svara för skäligena kostnader för samebyns medverkan i prövotidsutredningen.

Tillsynsmyndigheten ska efter förslag från bolaget och samebyn fastställa innehållet i prövotidsutredningen.

Bolaget ska i god tid innan meddela mark- och miljödomstolen, länsstyrelsen och samebyn när motortestbanorna kommer att tas i drift.

Bolaget ska till mark- och miljödomstolen senast vid prövotidens utgång inge redovisning om förslag till åtgärder och villkor till skydd för rennäringen samt förslag till ekonomisk kompensation.

Förslag till delegation

Med tillämpning av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken överlåter mark- och miljödomstolen åt länsstyrelsen att under tiden för anläggningsarbetena och under prövotiden föreskriva de åtgärder och försiktighetsmått som kan erfordras avseende skydd för rennäringen och samebyn, och skydd för naturmiljön.

ANSÖKAN

Bakgrund

Bilföretaget Porsche är en internationell koncern som startades år 1931 i Stuttgart, Tyskland. Porsche tillverkar huvudsakligen lätta sportbilar och har än idag sitt huvudkontor i Stuttgart. I Arjeplog bedriver Porsche vintertestkörning av motorfordon på isen av sjön Uddjaur för att undersöka hur bilar reagerar på vinterväglag och i arktisk kyla. Porsches verksamhet i Arjeplog inleddes år 1984, men flyttade år 1987 till ett markområde med större lokaler i Kurrokvejk, söder om Arjeplog. Porsche planerar att komplettera de pågående vintertesterna med en landbaserad testbana. Anledningen är att isbanorna på sjöisarna de senaste åren inte har kunnat utnyttjas fullt ut på grund av dåliga isförhållanden. Tidsperioden för testverksamheten har därmed minskat, vilket medför problem för verksamheten. Bolaget bedömer att det har ett behov av en landbaserad testbana för att minska beroendet av isarnas kvalitet. Testbanor på land skulle medföra att testverksamheten inte blir lika beroende av isarnas kvalitet. Genom den ansökta verksamheten ämnar bolaget att säkerställa den fortsatta driften av sin testverksamhet i Arjeplog. Den testverksamhet som Porsche bedriver i Arjeplog syftar till att testa hur dess bilar reagerar på vinterväglag och i arktisk kyla. Testverksamheten är ett nödvändigt led i Porsches arbete med att bygga så säkra bilar som möjligt. Bolaget är den enda biltillverkaren i regionen som saknar landbaserad testbana.

Rådighet

Det är endast fastigheten Arjeplog Kurrokvejk 2:7, skifte 2, som berörs av den vattenverksamhet som tillstånd söks för. Bolaget äger denna fastighet och har därför den rådighet som krävs enligt 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Lokalisering

Bolaget har genomfört en utredning av ett antal alternativa lokaliseringar för testverksamheten. Det valda alternativet har till fördel att det ligger geografiskt nära den befintliga verksamheten i Kurrokvejk by och i närheten av de befintliga testbanorna på Uddjauris. Anläggningen ska förläggas i utkanten av våtmarksområdet Stormyran/Stenmyran. Ca 60 procent av markytan inom fastigheten berörs av våtmarksobjektet och hela myrområdet inom den berörda fastigheten utgör ca 12 procent av hela Stormyran. Ca 1 procent av hela klass 1-myren med högt naturvärde beräknas beröras av de planerade vägbanorna. Med de planerade skyddsåtgärderna bedöms det valda alternativet som den mest lämpliga lokaliseringen.

Den planerade verksamheten*Anläggningen*

Byggnationen av väggkropparna kommer framförallt att ske på de delar av fastigheterna där det finns fast mark. Anläggandet av testbanorna kommer att innebära schakt- och fyllningsarbeten inklusive borttagning av markvegetation och torv för vägterrass samt för diken och trummor. För att undvika höga vattenflöden samt för att minimera risken för att verksamheten utgör en störning vid lek- och häckningsperiod för fisk och fågel kommer anläggningsarbetena att utföras under senhöst alternativt vinter, vilket innebär att anläggningsarbete i våtmarker kommer att utföras under perioden oktober till april. Utförande vid denna tid på året innebär också ett skydd för marken genom tjäle och snö i den mån maskiner behöver stå eller röra sig på mark utanför blivande kör-, dikes- och verksamhetsytor. Markarbeten på fast mark kommer att påbörjas i augusti då föryngringsperioden för känsliga arter är över.

Anläggningsfasen kommer delvis att vidtas i vattendrag, vilket innebär att risk för grumling föreligger. För att undvika detta kommer Banverkets rapport ”Bansystem 06-05, Vägledning grumling” att följas genom dimensionerande och byggande av sedimentfällor för att förhindra grumling nedströms i samband med schakt i vatten. Schakter kommer att utföras på sätt som undviker att stillastående vatten skapas, vilket minimerar uppluckring av botten.

Inom icke myr/ torvområden kommer väggroppen att läggas ut på geotextil på underliggande sedimentjord eller morän. Vägdikey kommer att tillskapas där behov av avvattning av väggroppen eller behov av utjämning för att bibehålla vattenförhållandena mellan vägens sidor finns.

Överallt där anläggningen passerar våtmark kommer rustbädd att användas, för både tillfartsvägar och testbanor. Någon grävning kommer inte att ske, utan bäddarna läggs ovanpå torven. Den blir ihoptryckt några decimeter, men inte i sådan omfattning att det påverkar hydrologin. Stockarna trycks inte ned i myren, utan en duk läggs ned och på denna placeras träd och ris. Syftet är att flödet därunder ska vara fritt. Ihoptryckningen kompenseras av kanalisering i vägbanken. I vissa fall kan stockarna ersättas av stålrör för att undvika att vårflödet stoppas upp.

Bedömningen av var trummorna ska placeras har skett genom drönarflygningar. Under förberedelsen av anläggningsskedet kommer den teoretiska bedömningen att kompletteras med observationer av vattenströmningar och blötmark som inte alltid går att se på fotografi. Om någon vägtrumma har fått en felaktig placering kommer detta att justeras. Dämningar innebär ett onödigt slitage på vägen, varför det är även i bolagets intresse att åtgärda sådant snabbt.

Drift

Verksamheten kommer endast att bedrivas november–april, eftersom syftet är att testa motorfordonens egenskaper på vinterväglag. Testbanorna kommer att användas måndag till lördag kl. 08.00–19.00 och söndag kl. 09.00–18.00. Vid behov kan testkörning utföras på övrig tid, men det ingår inte i den normala driften. Under

november–december planeras 10–15 bilar per dag att testas på banorna och under januari–mars är det fråga om 15–20 bilar per dag. Utöver de motorfordon som kommer att testas på banorna kommer vägunderhållsfordon såsom snöplog, väghyvel och traktor m.m. användas för preparation och underhåll av banorna.

Under maj–juli kommer ingen verksamhet att pågå. Vid behov under augusti–september kommer underhållsarbete av vägarnas fundament att genomföras. Om det finns snö i oktober kommer anläggandet av körbanorna med snö att påbörjas.

Planerade åtgärder

Allmänt

Den planerade anläggningen består av tillfartsväg, anslutningsrondell, parkering och servicebyggnad. Testbanorna kommer att bestå av en cirkelbana, en handlingsbana, en stadsbana och en backebana.

Inom ramen för verksamheten kommer vägar att anläggas med obundna överbyggnadslager, dvs. som grusväg med en standarduppbyggnad. Vissa avsteg måste ske från normal grusvägstandard för att klara de krav som ställs för testverksamheten.

För att minimera påverkan på djur-, växt- och fågellivet samt hydrologin i området kommer byggnationerna att ske från augusti till och med mars.

Markarbeten som föregår vägbygget kommer bl.a. att innebära borttagande av rötter och stenblock. Borttagna stenblock, bergkross och övriga massor som produceras under byggtiden kommer att användas som fyllnadsmaterial där det krävs för anläggandet av testbanan. Extra massor som måste tillföras kommer att hämtas från någon närliggande och lokal bergtäkt.

Eftersom biltestverksamheten kommer att ske under perioder av året då vägbanorna är frusna kan konstruktionen av vägarna göras mindre solida än normala vägbyggnader. Tjälén bär upp vägkroppen, som påverkas mindre på grund av de frusna förhållandena.

Som skyddsåtgärder för att minska risken för påverkan på vattenområdet kommer vägtrummor och kulvertar att installeras i banorna för att minimera påverkan på vattenområdet. Dessa kommer att placeras baserat på GIS-analys, som identifierar potentiella avrinningsvägar som kan utgöras av mindre vattendrag och tillfälligt vattenförande lågstråk. Trummorna kommer att dimensioneras enligt Trafikverkets TDOK 2014:0051. Med denna åtgärd bedöms hydrologin i området i princip att bevaras oförändrad.

Antalet trummor kommer att anpassas för att i möjligast mån undvika påverkan på vattenflödena. Det slutliga antalet trummor kan dock inte med säkerhet bestämmas på förhand, utan kommer att fastställas under byggnationens gång i samarbete med teknisk konsult.

Tillfartsväg, anslutningsrondell och parkering

Tillfartsvägen planeras bli en sju meter bred grusväg med avvattningsdiken och kommer att tillåtas ha en maximal lutning på 5 procent, för att minimera nödvändiga massförflyttningar. Banan måste klara en last på över tio ton. Längs vägen kommer sju trummor att byggas för att undvika påverkan på grund- och ytvattenförhållandena i området längs vägbyggnationen.

Dynamisk testbana

Banan kommer att bli 900 meter lång och 50 meter bred. Vidare kommer en 900 meter lång och 15 meter bred returväg att anläggas. Längs vägen kommer elva vägtrummor att byggas, för att undvika påverkan på grund- och ytvattenförhållandena i området.

Cirkelbana

En cirkelbana kommer att byggas med en radie på 150 meter och en körbanebredd på 50 meter. Banan kommer att vara försedd med avvattningsdiken. Längs vägen beräknas åtta vägtrummor att byggas för att undvika påverkan på grund- och ytvattenförhållandena i området.

Handlingsbana

En handlingsbana kommer att byggas som en rundbana med måtten 1600 meter x 6 meter, med en ytbeläggning av grus och avvattningsdiken. Längs vägen beräknas fjorton vägtrummor att byggas för att undvika påverkan på grund- och ytvattenförhållandena i området

Stadsbana

En fyrkantig stadsbana med måtten 52 meter x 52 meter kommer att byggas. Banan kommer att ha ett ytskikt av grus, vara försedd med avvattningsdiken. Stadsbanans placering innebär att inga avrinningsvägar eller tillfälligt vattenförande lågstråk kommer att påverkas, varför inga vägtrummor kommer att behöva installeras.

Backebana

En backebana kommer att byggas med totalt tre olika stigningar, med 10, 15 respektive 20 procents lutning. Vägarna kommer att och vara belagda med grus. Vissa vägytor i backebanan kommer dock att vara asfalterade och banan kommer att vara under tak. För anläggandet av testbackarna krävs totalt 3 805 m² massor. Backebanans placering innebär att inga avrinningsvägar eller tillfälligt vattenförande lågstråk kommer att påverkas, varför det inte finns behov av att anlägga några vägtrummor i denna del.

Servicebyggnad

För testverksamheten planeras en servicebyggnad, som kommer att omfatta toaletter, uppehållsrum, kök, vilrum och garage för servicefordon. Byggnaden kommer att uppföras på betongplatta och förses med golvvärme samt ytskikt av trä och metall. Byggnaden kommer att ha ett slutet avloppssystem med septiktank. Dricksvatten till toaletterna kommer antingen komma från en borrhållningsbrunn på fastigheten eller från en lokal tank eller dylikt.

Samråd

Samråd har skett med särskilt berörda närboende, allmänheten, myndigheter och organisationer. Inkomna synpunkter har beaktats i miljökonsekvensbeskrivningen.

Omgivningsbeskrivning

Områdesskydd

Det aktuella området där anläggningarna ska utföras berörs inte av något förordnande enligt 7 kap. miljöbalken. Skogen i den närmsta omgivningen domineras av barrträd och är i stor utsträckning brukade. I närområdet finns ett antal mindre skogsområden, som är utpekade som nyckelbiotoper och några av dem är också biotopskyddsytor. Längre bort i öster finns tre områden som både är naturreservat och Natura 2000-områden.

Den planerade verksamheten kommer att bedrivas inom fastigheten och kommer endast att medföra begränsade utsläpp till luft. Mot bakgrund av att störningen dessutom endast kommer att föreligga under vintertid bedöms inte den planerade verksamheten att påverka de omkringliggande skyddsvärda områdena i något hänseende.

Naturmiljö och djurliv

Enligt den naturvärdesundersökning som genomförts bedöms området hålla naturvärden som motsvarar klass 2 och 4.

Vid fågelinventering har sammanlagt 54 fågelarter noterats. Av dessa är nio rödlistade, varav fyra i kategorin ”sårbara” och fem i kategorin ”hänsynskrävande”. Av inventeringen framgår att den mest skyddsvärda fågelarten i området är smålommen, vilken säkerställts häcka vid Lervikstjärnen. För att undvika störningar för fågellivet i allmänhet och smålommen i synnerhet är det av vikt att de hydrologiska förutsättningarna inte ändras. Detta kommer att säkerställas genom de åtgärder i form av vägtrummor/kulvertar som kommer att anläggas i vägbanan. Vidare häckar fåglarna april–augusti, vilket innebär att de inte hamnar i konflikt med den planerade verksamheten som kommer att bedrivas under vintertid.

Strandskydd

Den planerade verksamheten och byggnationen av vintertestbana kommer att uppföras mer än 100 meter från strandlinje. Det kommer inte att uppföras installationer som riskerar att försämra tillgängligheten enligt allemansrätten eller verka avhållande på rörligt friluftsliv. De anläggningar av väg som kommer att ske inom strandskyddsområde bedöms inte påverka livsvillkoren för djur och växtlivet väsentligt.

Geologiska förhållanden

Stenmyran är ett 816 hektar stort myrkomplex, som av länsstyrelsens våtmarksinventering bedöms utgöra våtmark klass 1. Det undersökta myrområdet består av ett övre lager med torv, vilket följs av ett mjukare sedimentlager och underst återfinns morän till ett okänt djup. Inom det undersökta skogsområdet har noterats ett lager av växter och mull med en tjocklek på 0,3 meter, följt av moränlager. Enligt SGU:s digitala berggrundskarta består berggrunden i området av granit. Berggrund har påträffats 1,5–2 meter under markytan i de delar av fastigheten där testbanor kommer att uppföras.

Lervikstjärnen är en liten skogsjö, som under normala förhållanden avvattnas via en naturlig bäck till ett grävt dike som mynnar i sjön Uddjaur. Eftersom vattennivån i sjön Uddjaur varierar till följd av regleringen av Skellefteå älv kan vattennivån i sällsynta fall vara högre än i Lervikstjärnen, vilket kan medföra ett bakflöde av vatten. Denna risk bedöms emellertid som synnerligen låg.

Hydrologiska förhållanden

Undersökningsområdet ligger mestadels inom torvmark med underliggande silt, sand, block och morän. Hydrologiska undersökningar utfördes enligt den hydrologiska modell som har tagits fram av SMHI med syfte att simulera olika flödes-scenarion. Huvudsyftet med utredningen har varit att kunna bedöma kopplingen mellan grundvatten i morän och grundvatten i torv. Utredningen visar att flödena från Lervikstjärnen varierar mellan 0–200 l/s med 100 års återkomsttid och att flödet vid mynningen till Uddjaur kan fördubblas. Vattenståndet i Lervikstjärnen varierar minimalt (<0,1 meter) medan vattenståndet vid mynningen till Uddjaur

uppgår till 0,5 meter. Enligt utredningen finns det ett hydrauliskt samband mellan grundvatten i torv och i underliggande jordlager.

Planförhållanden och markanvändning

Området för fastigheten omfattas av *Översiktsplan för Arjeplog kommun*, upprättad i januari 2001 av Arjeplog kommun och Lantmäterimyndigheten i Arvidsjaur. För att undvika framtida konflikter med andra markintressen och för att underlätta framtida miljöprövning arbetar kommunen tillsammans med biltestsföretagen med att upprätta områdesbestämmelser och detaljplaner för de aktuella områdena. Det aktuella området är ett av områdena som föreslås för biltestverksamhet.

För den planerade verksamheten på fastigheten pågår arbete med framtagande av ett förslag till ny detaljplan i samråd med Arjeplog kommun.

Miljökonsekvenser

Nollalternativet

Verksamheten kommer huvudsakligen att bedrivas under vintertid, varför påverkan på djur- och växtliv bedöms bli begränsad. Nollalternativet skulle innebära att nuvarande markanvändning, som utgörs av skogsbruksverksamhet och jakt, skulle kunna fortsätta som i nuläget. Nollalternativet innebär även att den pågående vintertestverksamheten på sjön Uddjaur's sjöis kommer att fortsätta och möjligen intensifieras.

Påverkan på yt- och grundvatten

Verksamheten planeras inom ett område som delvis utgörs av vattenområde, varför byggnationen riskerar att påverka yt- och grundvatten. Av detta skäl kommer därför kulvertar och vägtrummor genom väggkropparna att anläggas, vilket medför att den naturliga vattenrörelsen i området inte påverkas. Dimension och begränsad längd på kulvertar kommer att iakttas, för att undvika vandringsbarriärer för fisk och andra vattenlevande organismer. Genom att säkerställa minimal påverkan på yt- och grundvattenförhållandena kommer verksamheten inte att påverka vattenlevande organismers levnadsvillkor.

Buller och utsläpp till luft

Verksamheten kommer att ge upphov till ett visst buller och begränsade utsläpp till luft under pågående testning av motorfordonen. Mot bakgrund av det begränsade antal fordon som kommer att testas per dag bedöms påverkan på människors hälsa och miljön bli begränsad. Verksamheten uppfyller de riktvärden som gäller enligt allmänna råd från Naturvårdsverket på ett avstånd av 100 meter. Då de närmast belägna bostäderna ligger en knapp kilometer från verksamheten, kommer inte dessa att påverkas nämnvärt av buller från verksamheten. Därtill sker ingen egentlig ökning av transporter på allmänna vägar, varför verksamheten inte medför någon negativ miljöpåverkan för de boende längs med dessa. Det bullervillkor som föreslås anger begränsningar även nattetid i enlighet med standardvillkor för industribuller, men någon verksamhet kommer inte att bedrivas nattetid.

Utsläpp till vatten

Det föreligger en teoretisk risk för läckage från motorfordon och därmed utsläpp till vatten för det fall en olycka skulle äga rum med testbilarna. Som skyddsåtgärd för detta har Porsche ett implementerat ledningssystem för arbetsmiljö, säkerhet och yttre miljö. Någon kollisionsrisk mellan bilar kommer inte att föreligga. Risken för läckage bedöms därmed som närmast obefintlig, eftersom ingen drivmedelshantering planeras inom verksamhetsområdet. Drivmedelshantering kommer i stället att ske vid bolagets verksamhet i Kurrokvejk. Vid eventuella olyckor och läckage från fordonen kommer sanering att ske omgående och eventuellt förorenade massor kommer att omhändertas och transporteras bort för destruktion på för ändamålet godkänd anläggning. Avlopp från byggnader utförs i slutet system.

Påverkan på växt- och djurliv

I området förekommer arter som riskerar att påverkas om förändringar sker i grund- och ytvattenflödet. Bolaget avser att uppföra vägtrummor under bankropparna för att säkerställa att grund- och ytvattenflödena förblir oförändrade och därmed inte innebär någon negativ påverkan på växt- och djurliv. Under uppförandet av anläggningen finns risk för att negativ påverkan på enstaka individer av växter och djur.

Bolaget kommer att verka för att sådan påverkan kommer att bli så begränsad som möjligt. Det föreligger emellertid ingen risk för att verksamheten kommer att äventyra de berörda arternas bevarandestatus. Vanlig groda förekommer i tjärnen, men då byggnation inte kommer att äga rum i tjärnen och ingen påverkan kommer att ske på vattenförhållandena i tjärnen bedöms ingen påverkan åsamkas grodan. Det bedöms inte finnas anledning att flytta eller avlägsna exemplar av grodan, varför det inte finns behov av att ansöka om dispens från artskyddsförordningen. Dispens söks enbart för det fall domstolen skulle finna att det krävs för att tillstånd ska kunna meddelas.

Genom att bolaget kommer att säkerställa att de hydrologiska förhållandena inte påverkas av anläggningen kommer inte fågellivet att påverkas negativt av anläggningen. Därtill kommer inte verksamheten att bedrivas under fågelarternas mest känsliga period, häckningsperioden, eftersom testkörning endast kommer att bedrivas vintertid då ingen häckning äger rum.

Rennäringsutredning

Motortestbanan planeras inom trivselland för Västra Kikkejaure sameby. Området omfattas även av ett kärnområde för vårbete och ett nyckelområde för sommarbete. Störst chans för att renar befinner sig i området finns under maj och juni, men de kan även finnas där under april och juli. Testbaneverksamhet kommer att bedrivas under perioden november till april. Bedömningen är att renarna normalt sett inte befinner sig inom två kilometer från anläggningen under den tid på året då verksamheten är igång.

Den samlade konsekvensbedömningen är att motortestbanan kommer att innebära ett direkt betesbortfall om 27 hektar. Barriär-, undvikande- och säkerhetseffekter är begränsade, eftersom verksamheten inte är igång under den period då renarna befinner sig i området. Om skadelindrande åtgärder inte vidtas finns dock en risk att obehörig motortrafik kommer in på området under sommartid, vilket skulle störa renarna och innebära att ett nyckel- och kärnområde påverkas negativt, med risk för att dess funktion avsevärt försämras. Därför bedöms den planerade testbaneverk-

samheten medföra måttliga konsekvenser för Västra Kikkejaure sameby och för rennäringen. Om skadelindrande åtgärder vidtas är bedömningen att verksamhetens påverkan på rennäringens bedrivande kan mildras, vilket medför att testbaneverksamheten kommer att innebära små konsekvenser för samebyn. Det finns vissa osäkerheter i bedömningen, eftersom någon förnyad dialog med samebyn inte har kunnat hållas i samband med utredningen. Även med föreslagna skadebegränsande och restaurerande åtgärder riskerar det att finnas en kvarstående skada på rennäringen, främst i form av ett direkt betesbortfall.

Sakägare och skadeersättning

Det bedöms för närvarande saknas anledning att erbjuda skadeersättning till någon sakägare. Fastigheten ligger dock inom Västra Kikkejaures sameby och bolaget åtar sig att under en provotid om fem år undersöka vilken eventuell påverkan verksamheten kommer att ha på samebyns rennäring. Därtill åtar sig bolaget att undersöka om någon skadeersättning ska utgå till samebyn som kompensation för sådan eventuell påverkan.

Åtaganden

Bolaget har utöver vad som följer av förslagen till villkor åtagit sig följande i målet:

- (i) Anläggningsarbeten vid nyuppförande får endast ske från den 15 augusti till och med den 31 mars.
- (ii) Inte utföra några anläggningsarbeten inom en radie om 50 meter från den påträffade fornlämningen.
- (iii) Anlägga de vägtrummor och rustbäddar som behövs för att minimera påverkan på hydrologin.
- (iv) Anlägga sedimentfällor under anläggningstiden för att minimera grumling.
- (v) Anlägga diken så grunda som möjligt och utforma vägdikena så att vattnet leds tillbaka till våtmarken på flera ställen för att bibehålla hydrologin.
- (vi) Undvika ingrepp i äldre naturskog för att bibehålla värdefulla biotoper.
- (vii) Undvika störning av Lervikstjärnen under perioden mellan islossning och till de sista häckande fåglarna lämnat tjärnen, dvs. under perioden den 15 april till och med den 15 augusti.

- (viii) Förse infartsvägen till anläggningen med en bom för att säkerställa att olovlig körning på testbanorna inte förekommer när anläggningen inte används av bolaget.
- (ix) Samråda med samebyn två veckor innan underhållsåtgärder vidtas under perioden augusti–september.
- (x) Under högst en dag per tillfälle avbryta verksamheten så att samebyn vid behov kan passera med renar under perioden oktober–april.
- (xi) Snarast kontakta samebyn om strövrenar befinner sig i området.
- (xii) Inte använda salt för halkbekämpning.
- (xiii) Märka ut fastighetsgränsen mellan fastigheterna Lersundsudden 1:2 och Kurrokvejk 2:7 i Arjeplog kommun.

Hänsynsreglerna

Bevisbörderegeln (2 kap. 1 § miljöbalken)

Verksamheten består huvudsakligen av testkörning av motorfordon samt anläggande av testbana för sådan testkörning. Utredningen har visat att någon påverkan kan uppkomma på grund- och ytvatten, vid uppförandet av anläggningen. Dessutom kommer begränsade störningar att förekomma i själva verksamheten i form av buller och utsläpp till luft. Beräkningar och bedömningar av buller och påverkan på yt- och grundvatten har genomförts vid upprättandet av ansökan. Normalt föreskrivna gällande riktvärden avseende buller för motorbanor bedöms hållas med god marginal. Den planerade verksamheten antas att, på grund av avståndet till närmsta bebyggelse, ge upphov till synnerligen begränsade störningar för omgivningen och närboende. Kulvertar och vägtrummor kommer att placeras genom vägkropparna för att säkerställa minimal påverkan på grund- och ytvattnet. Genom dessa säkerhetsåtgärder bedöms även verksamheten kunna drivas utan påtaglig påverkan på djur- och växtliv.

Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

All personal hos Porsche som arbetar med motortestverksamheten är utbildad för ändamålet. Projektering och planering för verksamheten har bedrivits sedan lång tid och den planerade verksamheten är resultatet av omfattande erfarenhet och kunskap om hur verksamheten bäst bör bedrivas. Bolaget har genom erfarenheter av nuvarande verksamhet kunnat dra slutsatser som är till ledning för hur verksamheten ska

bedrivs på platsen. Genom samrådet har bolaget fått värdefulla synpunkter som bidragit till ansökans utformning och lämpliga försiktighetsmått. De erfarenheter och kunskaper bolaget har beträffande den aktuella verksamheten är i dag betydande. Kunskaperna om hur verksamheten ska kunna bedrivs i detta fall har också ökat efterhand som planering och projektering fortskridit och dess befarade effekter på omgivningen har kunnat bedömas.

Genom den egenkontroll som bolaget kommer att bedriva enligt 26 kap. 19 § miljöbalken och det kontrollprogram för verksamheten som kommer att fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten, kommer bolaget fortlöpande att inhämta kunskaper om verksamheten och dess påverkan på människors hälsa och miljön. Bolaget kommer att ha en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken, dess följdföreskrifter samt de domar och beslut beträffande verksamhetens bedrivande som kommer att reglera verksamheten. Bolaget kommer att bedriva regelbunden fortbildning och kompetensutveckling av personal. Bolaget kommer att ha rutiner för att fortlöpande kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick och dessa rutiner är dokumenterade. Bolaget kommer fortlöpande och systematiskt att undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från miljö- och hälsosynpunkt. Härutöver underrättas tillsynsmyndigheten fortlöpande om driftsstörningar eller liknande i verksamheten.

Bolaget kommer att ha en förteckning över de produkter som används i verksamheten och som kan medföra risker från miljö- och hälsosynpunkt. Bolaget kommer att ha förteckning över och skaffar sig fortlöpande kunskap om de lagar och regler som omgärdar verksamheten, vilken förteckning också hålls fortlöpande uppdaterad. Bolaget tillser att denna kunskap också når de befattningshavare som har behov av denna.

Försiktighetsmått och teknikval (2 kap. 3 § miljöbalken)

Verksamheten kommer att bedrivs med målsättningen att inte riskera att störa de större djurens rörelsemönster. För att säkerställa detta kommer inte banorna att vara

inhägnade och därmed inte skapa barriärer för de större djurens rörelsemönster. Därtill kommer testbanorna att byggas med en flack lutning för att inte banorna ska innebära ett hinder för de större djuren att fritt kunna röra sig i området. Banorna kommer under pågående verksamhet sannolikt inte att vara konstant upplysta efter mörkrets inbrott. I nuläget bedöms det mest ändamålsenliga alternativet vara ett upplysningssystem där lamporna tänds och släcks av rörelsedetektorer. En mer detaljerad utformning av ett eventuellt ljussystem kommer att tas fram i samband med uppförande.

Vidare kommer bolaget att uppföra vägtrummor under väggropparna för att de hydrologiska förutsättningarna inte ska påverkas. De inventeringar som bolaget har låtit utföra visar att detta är en förutsättning för att inte påverka naturvärdena och växt- och djurlivet i området negativt. Dessa åtgärder bedöms säkerställa att någon negativ inverkan i området inte kommer att ske. Det stora antalet kulvertar och trummor gör att hydrologin i området inte påverkas och att därmed djur- och växtliv i Stormyran bibehålls oförändrat.

Produktval (2 kap. 4 § miljöbalken)

Drivmedel och hydrauloljor handhas enligt gällande regler, företrädesvis NFS 2003:24. Bolaget arbetar fortlöpande med att byta ut produkter i verksamheten då de kan bytas mot alternativ som är bättre för miljön. Drivmedel kommer inte att förvaras inom fastigheten. Hanteringen av drivmedel kommer att ske vid bolagets verksamhet i Kurrokvejk.

Hushållnings- och kretsloppsreglerna (2 kap. 5 § miljöbalken)

Vid uppförandet av testbanorna kommer borttagna stenblock, bergkross och övriga massor som produceras under byggtiden att användas som fyllnadsmaterial på testbanan, där det är möjligt. Vid behov kommer extra massor att tillföras anläggningen och kommer om möjligt att hämtas från en närliggande och lokal bergtäkt. Testbanorna kommer således att byggas främst med material från området, i syfte att begränsa transportsträckorna och därmed påverkan på miljön.

Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)

Bolaget har låtit utreda alternativa lokaliseringar i nära anslutning till bolagets befintliga verksamhet i Kurrokvejk, på andra fastigheter i Arjeplogs kommun. Därutöver har bolaget undersökt alternativ lokalisering i Finland. I jämförelse med de utredda alternativa lokaliseringar är fastigheten det område som sammantaget innebär den bästa lokaliseringen för verksamheten. Ändamålet med att anlägga testbanorna i nära anslutning till bolagets befintliga verksamhet uppfylls samtidigt som störningar för närboende och intrång i natur- och kulturmiljöer blir begränsat.

Skälighet (2 kap. 7 § miljöbalken)

Byggnationen av testbanor för biltestverksamhet inom det berörda området bedöms utgöra en potentiell risk för påverkan på natur och miljön. Bolaget avser därför att vidta omfattande skyddsåtgärder i syfte att minska risken för sådan påverkan. Vid en samlad bedömning, mot bakgrund av de planerade skyddsåtgärderna, anses risken för påverkan på vattenflödena och hydrologin i området vara ringa.

SKRIFTLIGA YTTRANDE OCH BOLAGETS BEMÖTANDE

Av de skriftliga yttrandena framgår i huvudsak följande.

Länsstyrelsen*Yttrande*Naturvärden

Stenmyran har i VMI-klassats som högsta naturvärdesklass, klass 1. Objekt i klass 1 har mycket höga naturvärden för regionen och är av internationellt eller nationellt bevarandevärde. De är oftast till stor del opåverkade och behöver bevaras för framtiden. Den planerade verksamheten kommer att beröra en mindre del av våtmarken och olika skyddsåtgärder planeras av bolaget för att minska påverkan. En stor del av Stenmyrans värde ligger dock i dess sammanhängande stora och opåverkade areal, varför även mindre ingrepp som det nu aktuella inte bör tillåtas eftersom våtmarkens värden i så fall minskar. Stora våtmarksobjekt medför av flera anledningar högre naturvärden. Ett stort objekt har oftast en större variation i hydrologi, topografi och ekologi än små objekt och kan därför erbjuda ett större utbud av livsmiljöer. Dessutom finns förutsättningar för att ha större artpopulationer i stora objekt, vilka

därför sannolikt är mindre sårbara. Ett flertal djurarter kräver också stora områden för sin existens.

Fågellivet

En fågelinventering av det berörda området har gjorts, vilken visade på mycket höga ornitologiska värden. Flera av arterna är också både ovanliga och störningskänsliga och det går inte att utesluta att dessa fåglar påverkas negativt av de bilbanor som kommer att anläggas i området. Bolagets bedömning är att störning på fågellivet undviks eftersom verksamheten kommer att bedrivas utanför fåglarnas häckningstid. Anläggningen av testbanor och tillhörande infrastruktur innebär dock en omdaning av landskapet runt häckningsbiotoperna och det råder stor osäkerhet kring vad detta kan innebära för fåglarnas fortsatta nyttjande av Stenmyran och Ler-vikstjärnen som häckningsområde. Det finns också risk för att området används sommartid för obehörig körning på testbanorna. Om tillstånd beviljas bör det förenas med villkor om kontrollprogram för att dokumentera verksamhetens påverkan på fågellivet, framför allt de mer ovanligare våtmarksarterna.

Det är positivt att bolaget vill vidta åtgärder för att gynna fågellivet, men eftersom Stenmyran i all väsentlighet är orörd våtmark ska ytterligare ingrepp i biotopen vara väl motiverade. Bolaget behöver motivera varför dessa åtgärder är lämpliga att utföra på denna plats och presentera underlag för hur de kommer att ha önskad effekt.

Hydrologi

Det är av största vikt att en intakt hydrologi upprätthålls då det är en förutsättning för bevarande av våtmarkens vegetationstyper och arter. Det framgår inte av handlingarna hur det med säkerhet kan avgöras att hydrologin inte påverkas på ett betydande sätt. Det är också viktigt att klargöra vad som ligger i begreppet ”de hydrologiska förhållandena” inom våtmarken. Det finns risk för otydlighet i frågan om vad ansökan och därmed tillståndet omfattar och därigenom bland annat försvåra tillsynsmyndigheternas arbete.

Lokalisering, ekologisk kompensation, restaurering

Eftersom verksamheten innebär en exploatering av ett sedan tidigare orört våtmarksområde med mycket höga naturvärden och det finns stora oklarheter vad gäller anläggningens påverkan på bland annat hydrologin är platsen inte lämplig för den sökta verksamheten. De skäl som bolaget har angett till vald lokalisering överväger inte risken för skada på allmänna intressen. Den lokaliseringsutredning som bolaget har gjort är inte tillräckligt uttömmande. Bolaget har redovisat ”andra fastigheter i Arjeplogs kommun” som en alternativ lokalisering som har valts bort. Det måste tydligt redovisas vilka alternativ man faktiskt har övervägt och skälen till att de områdena är mindre lämpliga än det nu valda. Inom kommunen torde det finnas områden bättre lämpade för denna slags verksamhet både ur rennäring- och naturvårdssynpunkt.

Om Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att lokaliseringen kan tillåtas bör intrånget som biltestanläggningen medför på allmänna intressen kompenseras i enlighet med 16 kap. 9 § miljöbalken, så kallad ekologisk kompensation. Då verksamheten innebär ett intrång i ett våtmarksområde med mycket höga naturvärden och det inte går att utesluta att skyddsvärda fågelarter påverkas negativt. Det är motiverat att ställa krav på kompensation i samband med prövning av verksamheter som medför stora areella intrång och/eller negativ påverkan i områden med höga naturvärden.

Det är bolaget som har ansvaret att ta fram underlag för ekologisk kompensation. Myndigheten kan bidra med sin kunskap, men ansvarar inte för att lämna förslag på möjliga kompensationsområden eller kompensationsåtgärder.

Relevansen i några av de förslagna restaureringsåtgärderna är tveksam (steg 3); gallring av igenväxande våtmarker för att gynna vadare och återskapande av dubbelbeckasinens spelplatser. Vikten av att kompensera för de värden som går förlorade understryks. Av de föreslagna åtgärderna är restaurering och skydd av en annan våtmark mest lämplig. Det ska då vara en våtmark som har, eller som efter restaurering kommer få, liknande värden som Stenmyran. Restaurering av utloppet

till Lervikstjärnen och naturvårdsbränning kan vara lämpliga kompletterande åtgärder. Det är viktigt att kontroll och uppföljning av verksamheten sker.

I villkor för kontrollprogram, restaureringsåtgärder, eventuell ekologisk/ ekonomisk kompensation, oförutsedda skador etc. är det lämpligt att ange en tidplan när åtgärder m.m. ska vara utförda.

Bolagets bemötande

Naturvärden

Det är en förhållandevis liten del av myrmarkskomplexet som berörs av motor-testbanan och åtgärder har planerats för att så långt möjligt begränsa skada. Exempelvis har banorna projekterats för att så långt möjligt ligga på fastmark och, där vattenområde berörs, kommer banorna att kunna anläggas på rustbäddar bestående av korslagsvirke som underlag för en naturligt flytande väggropp med bibehållen hydrologi i den underliggande myren (s.k. ”flytande väg”) och trummor under bankroppen kommer att utföras i stor omfattning för att bevara hydrologin i området.

Av fågelinventeringen framgår att den mark som behöver tas i anspråk för byggande av motortestbanorna kommer att minska arealen av potentiella häckningsbiotoper något, dock inte på ett sådant sätt att fåglarnas lokala eller regionala bevarandestatus hotas. Då ingen verksamhet, varken anläggande av motortestbanor eller biltestverksamhet, kommer att bedrivas från mitten av april fram till det att de sista häckande fåglarna lämnar tjärnen (vilket sker i mitten av augusti) bedöms att det inte finns någon konflikt mellan fågellivet och den planerade verksamheten.

Bolaget kommer också, om detta bedöms nödvändigt, att utföra åtgärder för att se till att skapa ett mervärde för den påverkade naturmiljön. Bolaget förslag på åtgärder som kan utföras för att begränsa, restaurera och kompensera med avseende på de naturvärden som kommer att påverkas sammanfattas enligt nedan.

Skadebegränsande åtgärder:

- Minimera påverkan på våtmark och blöta partier genom att anpassa testbanornas placering.
- Anlägga samtliga vägvsnitt inom våtmark som flytande väg utan diken.
- Bibehålla de naturliga vattenflöden genom att anlägga trummor där testbanorna passerar vattenvägar och dråg.
- Detaljprojektera längsgående vägdiken så att de naturliga vattenvägarna bibehålls, vilket innebär avvägning av diket mellan varje trumma så att vattnet leds åt rätt håll.
- Anlägga diken så grunda som möjligt för att minimera den lokala avvattningseffekten.
- Vidta åtgärder för att minimera den lokala effekten av vägdiken genom att leda vattnet tillbaka till våtmarken på flera ställen.
- Vidta åtgärder för att sakta ner vattnets hastighet genom trummor och vägdiken så att den naturliga vattenregimen (hastigheten med vilket vattnet förflyttas) bibehålls.
- Undvika ingrepp i äldre naturskog för att bibehålla biotoper som är viktiga för bland annat skogshöns. Detta kan ge positiva effekter även för insekter, lavar och mossor.
- Undvika störning av Lervikstjärnen under perioden mellan islossning och när de sista häckande fåglarna lämnat tjärnen. Det innebär att eventuella underhållsarbeten utförs som tidigast under senare delen av augusti.

Restaurerande åtgärder:

- Planera avverkning, lämna äldre naturskog och äldre barr- och lövträd, högstubbar och gallra igenväxande våtmarkspartier.
- Sätta upp holkar och/eller risbon.
- Lägga ut fällda träd inom området.
- Efterbehandla vägslänter så att det blir varierande miljöer med öppna sandytor och insådda partier.

- Återskapa dubbelbeckasinens spelplatsområden för att öka chansen att den kommer åter, exempel genom rotryckning av sly eller inplantering av dvärgbjörk och/eller starr.

Kompenserande åtgärder:

- Skydda och/eller restaurera liknande våtmarker i anslutning till den klassade våtmarken eller där kompensationen gör störst naturvårdsnytta.
- Restaurera nedre delen av vattendraget mellan Lervikstjärnen och Uddjaur (dvs. återskapa det tidigare vattenflödet genom den ursprungliga bäckfåran) för att bromsa upp vattnets hastighet.
- Naturvårdsbränna myrholmar med tallskog.

Hydrologi

Lervikstjärnen ligger i princip i plan med Uddjaur och gradienten är obetydlig. Det finns således inte något flöde västerut som riskerar att dämmas och risken för barriäreffekter genom motortestbanorna är liten. Vad gäller påverkan på hydrologin är målsättningen med val av trummor och trummornas placering att planerade vägkonstruktioner inte ska påverka vattenflödet till, över och från myrmarken. I samband med detaljprojektering kommer mer detaljerad höjddata, från drönarskanningar som utförts över området att användas för utredning om exakt placering och dimensionering av vägtrumorna för att vägbankarna inte ska påverka hydrologin. Utredningen om exakt placering och dimensionering av vägtrumorna under detaljprojekteringen kommer att utföras av dagvattenspecialist och geohydrolog och ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Lokalisering

Förutom den valda lokaliseringen har bolaget undersökt fyra andra lokaliseringar. Dessa, varav två är lokaliserade i Kurrokvejk by, en på annan plats inom Arjeplogs kommun samt ytterligare en i Finland, har analyserats i en förstudie. I förstudien konstaterades den nu valda lokaliseringen vara den mest lämpliga, trots risk för påverkan på Stenmyran/Stormyran.

Ekologisk kompensation

För att ekologisk kompensation ska vara aktuellt förutsätts en kvarstående skada trots vidtagna åtgärder i tidigare steg av skadelindringshierarkin. Planerade motor-testbanor kommer att anläggas inom delar av i en opåverkad våtmark, vilket innebär att det finns en risk för påverkan från verksamheten på natur även utanför direkt markanspråk. Indirekt påverkan kan komma att ske på det område kring verksamheten som i fortsättningen inte kommer att användas på samma sätt som idag, beroende på att området fragmenteras genom bl.a. tillförsel av vägar. Den planerade anläggningens yttergränser visar en bruttoareal inom vilken anläggningen kommer att vara dominerande om 66 ha varav 33 ha utgörs av våtmark med VMI-klass 1. Detta motsvarar ca 4 procent av den VMI-klassade våtmarken. Stora delar av dessa arealer kommer dock fortfarande att vara våtmark och även fortsättningsvis fungera som biotop och häckningsområden för vadare sommartid när ingen verksamhet bedrivs inom området.

För att kompensera den eventuella kvarstående skadan har bolaget tagit fram ett antal exempel som är möjliga att genomföra inom ramen för ekologisk kompensation. Det är i dagsläget svårt att värdera i vilken omfattning som åtgärderna bör vidtas eller vilken effekt naturvårdsnyttan skulle få. För att bedöma detta krävs det att en kompensationsutredning för det aktuella projektet genomförs. Det är bolagets uppfattning att kompensationsfrågan inte är en tillåtlighetsfråga i och för sig. Tillstånd bör därför kunna meddelas varefter utredning och förslag till åtgärd sker när tillstånd meddelats.

Miljö- och byggenheten i Arjeplogs kommun

Yttrande

Området som berörs är så skyddsvärt att det vid anläggande och drift av den planerade verksamheten krävs särskilda skyddsåtgärder och särskilt hänsynstagande om verksamheten ska kunna etableras. I miljökonsekvensbeskrivningen anges att det kommer att förbli oförändrade vattenkemiska förhållanden, men ingen riskbedömning har gjorts om urlakning av näringsämnen, bundna metaller och suspenderat material från schaktbotten/borttagande av markvegetation och torv inom myrom-

rådet, kommer att påverka Lervikstjärnen, Uddjaure eller bäcken negativt. Det nämns heller inget om att bolaget har för avsikt att ta några vattenrecipientprover för att analysera de vattenkemiska förhållandena före, under och efter anläggandet/intrånget, vilket borde vara en förutsättning för att kunna göra några bedömningar. Hänsyn ska även tas till ett vattens kemiska och ekologiska statusklassning.

Det är viktigt att tydliggöra att riktvärdena för buller även omfattar tiden för själva anläggnings- och uppbyggnadsarbetet. Vidare kommer det tillfälligt att bli en ökning av transporter in och ut från anläggningsområdet, vilket bör tas i beaktning vad gäller trafiksäkerheten på Slagnäsvägen. Dessutom bör tryckfördelare användas på känslig mark inom området, för att minimera eventuella körskador från arbetsfordon.

Enligt nu gällande översiktsplan från år 2002 är kommunen positiv till ytterligare biltestanläggningar, men bedömer att byggandet måste föregås av planläggning som visar att anläggningarna inte påtagligt försvårar rennärning, stör kulturmiljön och det rörliga friluftslivet eller boendet i omgivningen. Aktuellt område ingår inte bland de förslag till anläggningar och andra lämpliga områden som anges och redovisas grovt på plankartorna. I samrådsförslaget till ny ”Lokal utvecklingsstrategi och översiktsplan” för Arjeplogs kommun har området dock föreslagits som ett utvecklingsområde för fordons- och komponenttest.

Bolagets bemötande

Vattenkemiska förhållanden

Risken för urlakning av bundna metaller bedöms som ringa, då den till största delen av materialet som används kommer från materialomflyttningar inom entreprenadområdet och det ytterligare markbyggnadsmaterial som behöver tillföras är jungfruligt material från lokal bergtäkt. Det kommer inte att användas några förorenade massor eller massor som inte har lokalt ursprung. Detta innebär att inga för området nya och/eller okända mineraler kommer att tillföras, vilket i sin tur ligger till grund för bedömningen att vattnets kemiska status inte påverkas.

För att motverka grumling i recipienten ska bolaget installera sedimentfällor på alla platser där vägtrummor placeras och andra ställen där risk för sedimentflykt misstänks. Markarbetena är förlagda till vinterhalvåret när vattenflödena varierar mellan låga flöden och inga flöden alls. Risken för spridning av suspenderat material från markarbetena bedöms vara mycket låg.

Underlaget i de områden där markarbeten är tänkta att utföras består till största delen av näringsfattig morän. Mot bakgrund av att det finpartikulära material som uppstår fångas upp i sedimentationsfällor bedöms risken för läckage av näringsämnen som ringa. De små mängder som ändå skulle kunna lakas ut vid markarbetena kommer effektivt att bindas och brytas ned i myren.

Provtagning av vattenrecipient

Bolaget avser att i och med tillstånd beviljas upprätta ett kontrollprogram som omfattar recipientprovtagning och analys av vattenkemiska parametrar som inleds i god tid innan anläggningsarbetena påbörjas och fortgår tills biltestverksamheten inleds. I och med att biltestverksamheten inleds planeras provtagningsprogrammet att omarbetas beroende av de ändrade förhållanden som då inträder och utifrån den information som har kommit fram från provtagningen under anläggningstiden.

Buller och trafiksäkerhet

Bolaget är väl införstått med att riktvärden för buller omfattar även tiden för själva anläggnings- och uppbyggnadsarbetet. Vad gäller trafiksäkerhet så krävs det enligt väglagen (1971:948) tillstånd för att ansluta transportvägen från testbanorna till väg 609 (Slagnäsvägen), vilket meddelas av Trafikverket. Vid behandling av en fråga om tillstånd för en anslutningsväg till en allmän väg ska Trafikverket pröva om den tilltänkta anslutningsvägen är lämplig med hänsyn till såväl trafiksäkerheten som framkomligheten på den allmänna vägen. Vid upprättande av ansökan av ett sådant tillstånd kommer trafiksäkerheten vid aktuell korsning och för aktuell vägsträcka att utredas. Denna utredning kommer att bifogas ansökan om lov att ansluta transportvägen från motortestbanorna till väg 609 och det är också denna utredning som kommer att ligga till grund för det beslut Trafikverket fattar.

Planer

Området är för närvarande ännu inte planlagt och ett tillstånd kommer således inte att kunna strida mot detaljplan.

Arjeplogs kommun

Yttrande

Aktuellt område är utpekade som område för testanläggning *Lokal utvecklingsstrategi och översiktsplan* som antogs av kommunfullmäktige den 23 april 2018. I samrådet för detta har Västra Kikkejaure sameby motsatt sig utpekandet av testområdet och anfört farhågor om påverkan på sin anläggning i Solberg och svårberäknade kumulativa effekter samt anfört behov av ytterligare samråd med verksamhetsutövaren. Detta har beaktats i planen, som bl.a. anger att tidig kontakt och kontinuerlig dialog bör föras med samebyn så att verksamheten kan anpassas med hänsyn till renskötsel i området. Även hänsyn till områdets naturvärden beaktas tydligt i planen. Kommunen bedömde mot den bakgrunden att det utpekade området kunde kvarstå i planen. Den pågående prövningen måste avgöra verksamhetens tillåtlighet och förenlighet med rennäringens starka intressen i området.

Det är mycket olyckligt att samebyn inte har deltagit i den rennäringens utredning som presenterats. Utifrån det underlag som bolaget redovisar bör dock verksamheten kunna förenas med rennäringens intressen under förutsättning att föreslagna skadelindrande åtgärder genomförs och att kompensation i form av fysiska åtgärder och ekonomisk ersättning sker. Det bör betonas vikten av kompensation av långsiktig uppföljning av verksamhetens effekter och dess konsekvenser för rennäringen. Två år är för kort tid. Fungerande löpande dialog och årliga uppföljningsmöten på tidpunkter och platser som möjliggör och underlättar samebyns delaktighet är avgörande.

Västra Kikkejaure sameby*Yttrande*Området

Den planerade motortestbanan ligger inom ett nyckelområde med bra bete och funktionerna trivselland samt uppsamlingsområde. Det är även ett kärnområde med bra bete och med funktionerna huvudkalvningsland, uppsamlingsområde samt trivselland. Kärnområdena utgör kraftcentrum inom samebyn och används regelbundet inom betestrakten. Nyckelområden är ytterst viktiga områden, med en total kvalitet som har avgörande betydelse för möjligheterna att varaktigt bedriva renskötsel inom samebyn. Renarna flyttas till detta eller i anslutning till detta område på våren. Området är bra, då det innehåller variation av både bete och terrängens utformning. I och med att området hyser hängslavsskog är det viktigt även under vintern, särskilt om betet är låst i andra områden. De senaste tio åren har samebyn varit tvungen att nyttja åretruntmarkerna mer under vintern, då vädret och betesförhållandena har varit dåliga längre österut.

Samråd

Det samråd som genomförts uppfyller inte det krav på inflytande som samebyn ska ha enligt lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Genom att samebyn har deltagit på s.k. allmänna samråd har bolaget uppmärksammat om behovet av att höra samebyn särskilt, vilket genomfördes i december 2015 och på samebyns anmaning. Samebyn klargjorde då att den ansåg att området redan i nuläget är påverkat i form av annan och redan befintlig markanvändning. Ca 7 km norrut går riksväg 95 som delar den del av samebyns område som är beläget väster om Arvidsjaur i två delar. Annan pågående markanvändning i form av bl.a. skogsbruk har inneburit att omfattande markområden har tagits i anspråk de senaste decennierna. Detta har bl.a. lett till att samebyns markanvändning har fått anpassa sig till dessa förändringar på ett sätt inneburit att renskötselns möjligheter till flexibilitet i sin markanvändning successivt minskat i takt med att intrången har ökat.

Befarad påverkan

Samebyn har i dagsläget fem befintliga biltestverksamheter inom närliggande områden, vilket gör att den är väl medveten om vilka konsekvenser som följer av den ansökta verksamheten. Den kumulativa effekten av pågående markanvändning samt ytterligare tillkommande verksamheter medför enligt forskare att renarna undviker mänsklig aktivitet och infrastruktur och att detta i sig leder till omfattande förluster av betesområden. Detta är exakt vad samebyn befarar. Det aktuella området ligger inom samebyns året-runt-marker, dvs. renskötsel är tillåten där året om enligt 3 § rennäringslagen (1971:437), vilket innebär att renar uppehåller sig inom och intill det nu i frågavarande området under tid då verksamheten planeras att vara i drift. Det är med andra ord inte bara det ianspråktagna området som enligt bolaget uppgår till 27 ha utan även andra områden som påverkas till följd av den ansökta verksamheten vilket leder till en förändrad markanvändning för samebyn.

Västra Kikkejaure är en skogssameby, vilket innebär att renskötseln bedrivs inom skogsområdet året runt. Det har betydelse i synnerhet när det är fråga om konkurrerande markanvändning, såsom exempelvis skogsbruk m.m., eftersom den påverkar samebyns renskötsel i tidsmässigt större utsträckning än för fjällsamebyar som har sina huvudsakliga året-runt-marker i fjällområdena. Samebyn befarar att den ansökta verksamhetens lokalisering medför en barriär som medför att renarna i ingen eller i vart fall mindre utsträckning söker sig till området som i dagsläget fungerar som ett naturligt uppsamlingsområde. Det får till följd att renarna beger sig till andra intilliggande områden och sammanblandas med andra samebyars renar. Samebyn har också en renskötselanläggning i Solberg, vilken nyligen har restaurerats och nyttjas till bl.a. renskiljningar m.m. Samebyn befarar att förutsättningarna att kunna använda anläggningen såsom den ursprungligen är avsedd sannolikt kommer att påverkas av den ansökta verksamheten.

Trots bolagets förslag till utformning av biltestbanorna för att undvika skada på renskötseln är banorna likväl ett hinder för renarna och ett nytt element i deras naturliga miljö. Enligt samebyns erfarenheter tenderar renarna att inte passera vägarna, såsom de naturligen skulle röra sig genom området, utan hellre att följa vägarna,

vilket i sig leder till ökade risker för att renarna vandrar in till intilliggande samebyars områden. Dessutom är det enligt renskötarna svårt att passera dessa banor vid ex. rensamlingar, särskilt i våtområden.

Bolagets rennäringsutredning

Rennäringsutredningen är dåligt underbyggd. Dessutom har bolaget använt sig av data/information från dels samebyns Renbruksplan (RBP), dels GPS-positioner utan tillåtelse av samebyn. Det är särskilt allvarligt eftersom det är information som kräver en större kunskap i bl.a. samebyns markanvändning, traditionella kunskaper om renen och dess beteende samt hur djuren rör sig genom betesområdena. Att använda sig av bildmaterial och datauppgifter utan att dels fråga samebyn om tillåtelse för detta och dels utan kunskap om hur man ska tolka den information som kartmaterialet m.m. ger är allvarligt och anmärkningsvärt. Samebyn erbjöd sig att med kort varsel träffa bolaget för att sätta igång med arbetet att ta fram erforderligt underlag rörande rennäringen. Samebyn ansåg att det mot bakgrund av den ansökta verksamheten att det var påkallat med åtminstone två fysiska möten samt ersättning för den tid som det skulle ta för samebyn att förse bolaget med relevant information och uppgifter om bl.a. samebyns markanvändning. Detta godtog inte bolaget, varför utredningen helt har genomförts utan samebyns deltagande och synpunkter på bl.a. beskrivning av användningen av området och konsekvenser till följd av den ansökta verksamheten.

Inget renskötselår är det andra året likt och renskötseln styrs av yttre faktorer såsom väder-, snö- och vindförhållanden, vilket gör att det är väldigt svårt och många gånger direkt missvisande att inte ta höjd för att renskötselns markanvändning varierar. Detta utgör de grundläggande förutsättningarna för renskötseln och möjlighet att anpassa sin och renarnas markanvändning utifrån snöförhållanden m.m. har sett över tid varit avgörande för hur väl man inom samebyarna har klarat sig.

Bland annat beskrivs i utredningen samebyns användning av området såsom att samebyn nyttjar det aktuella området uteslutande under tid då biltestverksamhet inte pågår. Denna beskrivning påverkar naturligtvis också bolagets slutsatser rörande

konsekvenserna på renskötseln. Samebyns faktiska markanvändning speglas först och främst i att det är fråga om året-runt-marker. Därtill finns i och intill det ifrågasvarande området både kärn- och nyckelområden. Enligt Sametinget utgör dessa områden s.k. trivselland för renar, vilket också styrks av att det 3 km från det ansökta området finns områden som är klassificerade som riksintresse för rennäringen. Områden av riksintresse är beroende av andra funktionella sambandområden såsom ex. trivselland, uppsamlingsområden m.m. för att fungera. Från riksintresseområdet finns ett bergsområde som utgör nyckelområde dit renarna samlas naturligt från ungefär september och framåt. Att renarna samlas dit innebär däremot inte att områdena väster om riksintresseområdet och dit verksamheten planeras är tomt på renar. I stället uppehåller sig renarna i det aktuella området för verksamheten och även i områdena väster som öster om detta. Bolagets bedömning om att renar inte befinner sig inom och två kilometer från verksamhetens områden under tid som verksamheten pågår stämmer inte. Vid flera tillfällen har samebyn nyttjat det ifrågasvarande området för vinterbete, då andra och mer östligare områden inte kunnat nyttjas för vinterbete på grund av snöförhållanden m.m. Området är snöfattigt, vilket innebär att det lämpar sig väl för vinterbete för hela samebyns renhjord. Området är därtill sådant att snön tinar bort förhållandevis tidigt under vårvintern och således lämpar sig för vårland för renarna. Sett mot dessa lämnade uppgifter är det tydligt att samebyns renskötsel kommer att påverkas i större utsträckning än vad som framgår av ansökningshandlingarna.

Renskötseln har av det allmänna ansetts utgöra ett avgörande fundament för hela det samiska samhället och den samiska kulturen, varför rennäringen också har getts ett särskilt skydd i samband med samhällsplaneringen och samhällsbyggandet. Det allmänna har ett särskilt ansvar att se till att det inom varje sameby finns grundläggande förutsättningar för att bedriva en ekologiskt, ekonomiskt och traditionellt (kulturellt) försvarbar renskötsel. Det är mot bakgrund av det som det också är viktigt att bedöma de kumulativa effekterna av dels varje enskilt projekt i sig, men också tillsammans med andra redan befintliga verksamheter som påverkar renskötseln inom berörd sameby.

Linda Sundström*Yttrande*

Linda Sundström, uppgiven ställföreträdare för den samägda fastigheten Arjeplog Lersundsudden 1:2, anför att det bland delägarna inte finns något direkt motstånd till den planerade motortestbanan, men en del oro på grund av att konsekvenserna är svåra att förutspå. Hon anför att effekterna på miljön, jakt m.m. kommer att kunna konstateras först i efterhand och att det är något som måste följas upp över tid. Mot bakgrund av att en del av den planerade banan ligger väldigt nära deras fastighet bör gränsen mellan fastigheterna märkas ut av Lantmäteriet innan byggnationerna påbörjas och detta bör till fullo bekostas av bolaget.

Bolagets bemötande

Bolaget åtar sig att tillse och bekosta en utmärkning av fastighetsgränsen mellan fastigheterna samt att utmärkningen kommer att ske av för ändamålet behörig person. Bolaget bedömer att påverkan i övrigt blir begränsad för påtalade intressen eftersom verksamhet endast bedrivs vintertid.

Trafikverket*Yttrande*

Det erinras inte mot motortestbanan under förutsättning att följande beaktas. Skyddsavstånd eller skyddsåtgärder gentemot avåkning från den dynamiska testbanan mot väg 609 behöver säkras på grund av trafiksäkerhetsskäl. Om ny anslutning till väg 609 behöver upprättas eller om en befintlig anslutning ska ändras måste det enligt väglagen finnas tillstånd från väghållningsmyndigheten. En ny väganslutning får inte försämra trafiksäkerheten och framkomligheten på den allmänna vägen. Generellt gäller att Trafikverket strävar efter att begränsa antalet anslutningar till allmänna vägar. Vattenavrinningen som uppstår får inte inverka negativt på väg 609. Vägdiken och vägtrummor för väg 609 är idag dimensionerade för att klara dagens förhållanden.

Sametinget

Yttrande

Samebyn bedöms inte ha fått samråda i den omfattning som den har rätt till. Bolaget gjort sin bedömning på egen hand av de konsekvenser som en motortestbana kan medföra för renskötseln. Det är dock endast renskötarna inom samebyn som besitter den traditionella kunskapen och som kan förutse renarnas rörelsemönster. Renskötarna kan genom sin kunskap och erfarenhet bedöma att renskötseln och motortestbanan inte är förenliga i detta område. Renskötarna kan bedöma risken för att renarna förändrar sitt rörelsemönster och kan göra bedömningen om den sökta verksamheten är förenlig med renskötseln. De kumulativa effekterna i området är ett hinder för att bevilja tillstånd för motortestbanan. Åretruntmarkerna kan bli nödvändiga som vinterbete. Det har visats bl.a. den senaste vintern, då ett antal samebyar hade låsta vinterbetesområden och fick stanna kvar med renarna i åretruntmarkerna.

Förutom påverkan av själva lokaliseringen av motortestbanan kan trafik till och från banan påverka renskötseln. Det är viktigt att varje enskild åtgärd bedöms utifrån ett helhetsperspektiv och nuläge med kumulativa effekter. Samebyn är redan idag hårt påverkad av olika intrång. Det är också viktigt att i bedömningen komma ihåg betydelsen av det omgivande landskapet och kopplingen att allt har ett samband och påverkas av varandra. Kultur är inte frånskilt de ekologiska och sociala perspektiven. Våtmarker är också särskilt viktiga under sommartid då renarna ofta måste svalka sig i värmen. Sådana marker får inte äventyras.

Det sker många och snabba förändringar inom samebyarna. Alla marker inom en sameby är viktiga och blir allt viktigare i takt med ökad exploatering och förändringar i klimatet. Inom renskötseln märks klimatförändringarna redan av bland annat att vädret är mer varierat och återkommande vintrar med låsta betesförhållanden av istäckta marklavar och dessutom borthuggna hänglavsbarande skogar. Forskningen lyfter fram att konkurrerande markanvändning är en av de faktorer som har störst betydelse för renskötseln och att det även kommer att ha stor betydelse för effekterna av ett förändrat klimat. Det innebär att tillgången till olika betesmarker och flexibilitet att nyttja dem vid olika årstider och väderförhållanden är mycket

viktigt för renskötselns klimatanpassningsmöjligheter. Åretruntmarkerna är särskilt viktiga, då samebyn kan vara tvungen att låta renarna beta där under vintern om vinterbetesmarkerna vid kusten blir låst.

DOMSKÄL

Prövningens omfattning och avgränsning

Den ansökta verksamheten omfattar byggnation av biltestbanor och servicebyggnader inom ett område som delvis utgör vattenområde. Domstolen har därmed att pröva verksamheten mot såväl 9 kap. som 11 kap. i miljöbalken. Vidare har bolaget yrkat dispens från 6 § artskyddsförordningen vad gäller vanlig groda för det fall att domstolen finner att det behövs.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Västra Kikkejaure sameby har invänt mot dels samrådet som föregått miljökonsekvensbeskrivningen, dels innehållet i den presenterade utredningen av verksamhetens påverkan för samebyn och rennäringen. Enligt samebyn innebär bristerna i detta avseende att ansökan i första hand ska avvisas.

En ansökan i ett ansökningsmål ska enligt 22 kap. 1 § 1 st. 3 miljöbalken (i för detta mål aktuell lydelse) innehålla bl.a. en miljökonsekvensbeskrivning när detta krävs och uppgift om det samråd som skett. I 2 § samma kapitel anges bl.a. att om mark- och miljödomstolen finner att ansökan är ofullständig, ska domstolen förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Av 11 § framgår vidare bl.a. att mark- och miljödomstolen under förberedelsen – skriftlig eller muntlig – ska se till att utredningen i målet får den inriktning och omfattning som krävs. I 6 kap. 9 § miljöbalken (i för detta mål aktuell lydelse) anges att domstolen i samband med avgörandet av målet ska ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller uppställda krav. Vid denna prövning ska beaktas bl.a. innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och resultatet av samråd.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det inte har framkommit några formella brister i det samråd som bolaget har genomfört inför nu aktuell ansökan. Samtidigt

bör betonas vikten av ett samråd som på ett tillfredsställande sätt fångar upp nödvändig information och synpunkter av betydelse för att utredningen ska anses vara fullständig. Den presenterade miljökonsekvensbeskrivningen har inledningsvis innehållit begränsad information om de särskilda förutsättningarna för samebyn och för rennäringen i just detta område. Den rennäringens analys som bolaget härefter redovisat har, trots att domstolen särskilt understrukt behovet av detta, inte heller skett i samråd med berörd sameby. Domstolen konstaterar att detta visar att dialogen mellan samebyn och bolaget inte har fungerat. Detta hade sannolikt kunnat undvikas om bolaget i ett betydligt tidigare skede och på ett mer aktivt sätt inlett en dialog med samebyn och involverat den i utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen.

Trots vad som nu anförts bedömer mark- och miljödomstolen att de formella förutsättningarna för samråd som anges i 6 kap. miljöbalken (i den för målet gällande lydelse) ändå är uppfyllda. Även om det hade varit önskvärt att utredningen beträffande verksamhetens påverkan på samebyn och rennäringen hade genomförts på ett annat sätt, bedöms miljökonsekvensutredningen inte heller innehålla sådana brister att den inte kan godtas. Ansökan ska därför inte avvisas och miljökonsekvensbeskrivningen ska godkännas.

Mot nu redovisad bakgrund finner domstolen dock att det är absolut nödvändigt, om tillstånd ska kunna beviljas, att fortsatta samråd/samverkansmöten mellan samebyn och bolaget kommer till stånd och även att de regleras i någon form.

Rådighet

Den sökta verksamheten kommer att vidtas på bolagets egen fastighet. Bolaget har därför den rådighet som enligt 2 kap. 1 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet krävs för den sökta vattenverksamheten.

Tillåtlighet och tillstånd

Inledning

Invändningar har riktats mot lokaliseringen av sökta åtgärder, dess påverkan på naturvärden och fåglar samt på samebyns verksamhet och rennäringen. I det följande redovisar mark- och miljödomstolen sin bedömning i dessa avseenden och i övriga delar av betydelse för tillåtligheten.

Lokalisering

En verksamhet ska lokaliseras till en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, enligt 2 kap. 6 § miljöbalken.

Bolaget har idag en existerande verksamhet med servicebyggnader vid byn Kurrokvejk samt testbanor på sjön Uddjaur. Bolaget har utrett olika alternativ för den nu ansökta verksamheten som innebär lokalisering i byn Kurrokvejk med direkt närhet till befintliga servicebyggnader, det nu ansökta alternativet som ligger en par kilometer från befintliga anläggningar, samt en helt ny lokalisering i Finland. Av dessa har bolaget bedömt att det inte är resurseffektivt med lokaliseringen i Finland och att alternativet i direkt närhet till byn Kurrokvejk innebär för stor olägenhet för byborna. Det nu ansökta alternativet är ur bolagets synpunkt därmed det bästa.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det nu ansökta alternativet innebär fördelar som närhet till den befintliga verksamhet, såsom verkstäder och andra lokaler samt övriga testbanor och att det troligen inte innebär någon störning för boende i byn. Däremot innebär det ansökta alternativet intressekonflikter med framförallt naturvärden och fåglar i våtmarksområdet samt rennäringen.

Naturvärden och fåglar

Det ansökta området ligger i utkanten av våtmarksområdet Stenmyran/Stormyran som hyser naturvärden av hög klass och ett rikt fågelliv med höga ornitologiska värden. Länsstyrelsens inställning är därför att tillstånd inte ska ges till verksamheten på det nu ansökta området. Länsstyrelsen anför att en stor del av våtmarkens värde ligger i dess sammanhängande stora och opåverkade areal och har uttryckt farhågor

över att hydrologin i området ska förändras samt att även fågellivet i området ska påverkas negativt.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det blir ett direkt markanspråk för den ansökta verksamhetens utbredning i våtmarksområdet. Bolaget har lämnat uppgifter om att det utgör ca 1–4 procent av våtmarksområdets totala storlek. Verksamhetsområdet ligger i utkanten av våtmarksområdet, mot väg 95, i nedströmsområdet för ytvatten- och troligen även för grundvattenströmningen från våtmarksområdet mot Uddjaur. Domstolen konstaterar vidare att testbanor och vägar i området ska utformas som flytande vägbankar samt att vägtrummor ska anläggas vid alla förekommande avrinningsstråk. Sammantaget bedömer domstolen att detta trots allt innebär en begränsad påverkan på hydrologin och att påverkan på naturvärdena därmed inte bör vara betydande.

Vad gäller påverkan på fågellivet konstaterar domstolen att biltestkörningen planeras att ske under vintersäsongen, oktober till och med april. Under perioden maj–juli ska ingen aktivitet alls ske och under augusti och september vill bolaget utföra underhållsarbete av vägfundament vid behov under ett fåtal dagar per år. Domstolen anser att det är biltestkörningen samt den mänskliga aktiviteten som är de stora störningarna för fåglarna. Att Lervikstjärnen hålls intakt är en förutsättning för fågellivet. Om tiden för när människor och fordon regleras till den tid då fågel normalt sett inte vistas där i någon betydande omfattning, samt att Lervikstjärnen är intakt, bedömer domstolen att påverkan från verksamheten på fågellivet vara av mindre betydelse.

Mot denna bakgrund finner domstolen att den ansökta verksamheten är tillåtlig med avseende på påverkan på naturvärden och fåglar med de villkor domstolen antar. Däremot bedömer domstolen, att som länsstyrelsen också har föreslagit, att bolaget ska kompensera ekologiskt för intrånget och den negativa påverkan som verksamheten ändå medför.

Rennäring

Västra Kikkejaure sameby motsätter sig att tillstånd till verksamheten meddelas och menar att det blir en inskränkning i deras renskötselrätt, då det under vinterhalvåret inte kommer att vara möjligt att vistas i området. Den ansökta verksamheten ligger i deras åretruntmarker och är ett nyckelområde med funktionerna trivselland samt uppsamlingsområde. Samebyn har även fört fram att det är ett kärnområde med bra bete med funktionerna huvudkalvningsland, uppsamlingsområde samt trivselland.

Samebyn har visat att det finns renar som idag nyttjar det ansökta området. Området betecknas i *Renbruksplanen* som nyckelområde sommartid, betestrakt under höst, förvinter samt vinter och under våren är delar om ansökansområdet klassat som kärnområde. Avståndet till riksintresse för rennäring är ca 3 kilometer till kärnområde och ca 2 kilometer till riksintresseklassad flyttled över Uddjaure. Samebyn har anfört att området var särskilt viktigt under år 2010 då markbetet under vintern var låst på många andra håll men inte i detta område som då blev räddningen för många renar. Även vintern år 2012 vistades mycket ren i området.

Domstolen noterar att den ansökta verksamheten ligger i utkanten, i det nordöstra hörnet av samebyns område. Domstolen har uppfattat att detta område är viktigt för samebyn, särskilt då bete på andra håll är låsta vintertid eller om exempelvis skogsavverkningar i vinterbetesland gör att renarna söker sig till det aktuella området. Mot denna bakgrund och under förutsättning att verksamhetstider för den ansökta verksamheten regleras bedömer domstolen att den ansökta verksamheten ändå kan accepteras. Det är dock nödvändigt att samebyn kompenseras och hålls skadelös för det intrång som ansökt verksamhet ändå medför för samebyn. Som ovan anförts krävs även att bolaget genomför en kontinuerlig dialog med samebyn. Domstolen utvecklar mer om detta nedan.

Övrigt

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det inte finns några utpekade riksintressen inom verksamhetsområdet. Det finns utöver närhet till nämnda riksintressen för rennäring riksintresse för rörligt friluftsliv mindre än en kilometer bort från verksam-

hetsområdet. Domstolen bedömer att den planerade verksamheten går att kombinera med närheten till riksintressena om tillräckliga villkor kopplas till tillståndet.

Verksamhetsområdet omfattas av Arjeplogs kommuns översiktsplan, där det nyligen har pekats ut som lämpligt för testverksamhet. Området omfattas inte av några detaljplaner. Domstolen bedömer att den ansökta verksamheten inte är planstridig.

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget genom sin ansökan med kompletteringar har visat att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken såväl som hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken har iakttagits.

Avskrivning

Bolaget yrkar att dispens ska meddelas enligt 15 § artskyddsförordningen från förbudet i samma förordning för de inom verksamhetsområdet förekommande exemplaren av vanlig groda för det fall domstolen finner att sådan dispens krävs.

Det framgår av artskyddsförordningen bilaga 2 att vanlig groda är fridlyst i hela landet och i enlighet med 6 § i förordningen är det förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in, ta bort eller skada ägg, rom, larver och bon. Vidare anges i 15 § samma förordning att länsstyrelsen får ge dispens mot förbudet om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i utbredningsområdet.

För att nämnda förbud ska träda ikraft vid en exploatering krävs en risk för att exploateringen påverkar artens bevarandestatus i området (se MÖD 2016:1, jfr MÖD 2017:7). Om så är fallet behövs dispens för verksamheten om inte skyddsåtgärder och försiktighetsmått kan göra att denna risk minimeras eller helt undviks. Bolagets redogörelse anger att bevarandestatusen för arten inte kommer att påverkas negativt av nu sökt verksamhet, vilket också länsstyrelsens bedömning ger stöd för. Mot redovisad bakgrund finner mark- och miljödomstolen inte att det i detta fall krävs någon särskild dispens och beslutar inte heller om sådan. Artskyddsförordningens bestämmelser utgör därför inget hinder mot tillåtligheten, varför yrkandet i denna del ska skrivas av.

Sammanfattande bedömning

Mark- och miljödomstolen konstaterar att länsstyrelsen och samebyn har motsatt sig att tillstånd lämnas för den ansökta verksamheten. Domstolen bedömer dock sammantaget att den ansökta verksamheten är tillåtlig och att tillstånd, kombinerat med lämpligt utformade skyddsåtgärder och villkor om försiktighetsmått m.m., är tillåtlig. Tillstånd ska därför meddelas i enlighet med vad som framgår av domslutet, med nedan angivna villkor. Någon dispens enligt artskyddsförordningen är däremot inte nödvändig.

Villkor*Allmänt villkor*

I överensstämmelse med vad bolaget föreslår finner mark- och miljödomstolen att tillståndet bör förenas med ett s.k. allmänt villkor. Villkoret ska klargöra att den sökta verksamheten, inklusive anläggningsarbetet, ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt har åtagit sig i målet, om inte annat framgår av denna dom.

Anläggningens utformning

Mark- och miljödomstolen bedömer att det är angeläget att reglera anläggningens utformning genom villkor, för att säkerställa att tillräcklig hänsyn tas till områdets höga naturvärden och rika fågelliv samt den rennäring som bedrivs där. Domstolen antar därför vissa av bolagets åtaganden och även andra lämpliga försiktighetsmått som villkor.

Bolaget har själv föreslagit ett villkor gällande testbanornas utformning, vilket bör föreskrivas såsom föreslagits.

Vidare bör det åtagande som bolaget har angett om att förse infartsväg till anläggningen med bom föreskrivas som ett villkor. Olovlig körning på testbanorna, särskilt under den tid då banorna inte ska brukas, kan sannolikt medföra en betydande störning för exempelvis fåglar och renar. Av detta skäl bedömer domstolen att villkoret även bör ange att bolaget ska utföra andra nödvändiga åtgärder för att förhind-

ra olovlig körning, om det skulle visa sig att detta förekommer. Dessutom bör möjlighet ges för behörig tillsynsmyndighet att föreskriva om ytterligare villkor i detta avseende. Ytterligare åtgärder kan vara andra former av avspärningar som t.ex. fler vägbommar och betongfundament ute på själva testbanorna.

Mark- och miljödomstolen finner även att bolagets åtaganden ifråga om försiktighetsmått för anläggandet av vägtrummor, rustbäddar, sedimentfällor och diken bör föreskrivas som villkor. Dessa skyddsåtgärder utgör väsentliga förutsättningar för att begränsa påverkan på naturmiljö och rennäring. Även åtagandet gällande anträffad fornlämning bör föreskrivas som villkor.

För att ytterligare begränsa påverkan på det känsliga våtmarksområdet finner domstolen att det dessutom bör föreskrivas ett villkor om att tillfälliga uppläggningsytor och arbetsvägar inte får anläggas på våtmark. Tillsynsmyndigheten bör dock ges möjlighet att vid behov meddela undantag i detta avseende.

Skyddsutrustning m.m.

Mot bakgrund av att anläggningen delvis kommer att utföras i vattenområde, att omgivningen hyser höga naturvärden och att arbetsfordon innehållande petroleumprodukter och andra miljöstörande kemikalier kommer att finnas i området, bedömer domstolen att det är viktigt med ett villkor om att det ska finnas skyddsåtgärder för händelse av spill, haverier eller liknande. Detta villkor bör gälla under såväl anläggningstid som drifttid.

Verksamhetstider

Mark- och miljödomstolen bedömer att det för tydligheten i tillståndet är lämpligt att genom villkor reglera verksamhetstiderna, såväl för anläggningsarbete som för biltestverksamhet.

Bolaget har föreslagit ett villkor om att biltestverksamhet får bedrivas under perioden oktober till april under frusna förhållanden samt att underhållsarbete på banorna därutöver får utföras från den 15 augusti till och med den 30 september. Bolaget har

vidare åtagit sig att inte bedriva anläggningsarbete annat än under tiden den 15 augusti till och med den 31 mars.

Domstolens uppfattning utifrån det som kommit fram i målet är att både renar och häckande fåglar kan befinna sig i området under augusti och september. Mark- och miljödomstolen finner att största möjliga hänsyn till detta ska tas även under verksamhetens anläggningskede. Vidare bedömer domstolen att körskador minimeras om marken är frusen vid anläggningsarbete samt att det arbete som har beskrivits torde fungera bra att utföra även om säsongen för anläggningsarbete kortas ned på hösten.

Mot denna bakgrund finner domstolen att det finns skäl att i villkor begränsa tiden för när anläggningsarbeten får pågå och att tiden dessutom bör sättas något kortare än vad bolaget har åtagit sig. Med anläggningsarbeten avser domstolen här arbete som krävs för nyanläggandet av testbanorna och vägarna i området och inte eventuellt underhållsarbete när banorna tagits i drift. Det kan i detta avseende noteras att underhållsåtgärder som vidtas efter föreskriven arbetstid i stället kan vara tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Mark- och miljödomstolen har förståelse för att bolaget vill ha en lång anläggnings-säsong för att effektivisera anläggningsarbetet. Det är därför acceptabelt att anläggningsarbeten på fast mark under den första säsongen som arbetena pågår får påbörjas den 15 augusti. Däremot, för att minimera körskador, bör anläggningsarbeten på våtmark påbörjas först då frusna förhållanden råder och inte tidigare än den 1 oktober. Om anläggningsarbetet behöver utföras under flera säsonger, får tiden för detta begränsas till att omfatta den tid som ska gälla för själva biltestverksamheten, dvs. den 1 oktober till den 1 april under frusna förhållanden, för att så långt det är möjligt begränsa risken för störningar på omgivningen.

Domstolen bedömer att utifrån de värden som finns i området ska området vara fredat från alla störningar så länge som det är möjligt och rimligt. Därför bör inget underhållsarbete ske under augusti. Likaså anser domstolen att det är viktigt att

bolaget informerar och samråder med samebyn om underhållsarbeten i förväg innan dessa utförs, i enlighet med vad bolaget också har åtagit sig.

Buller

Domstolen bedömer att bolagets förslag till villkor avseende tillåtna ljudnivåer ska antas såsom Miljö-, bygg- och räddningsnämnden i Arjeplog kommun också har framfört bör gälla. Domstolen poängterar att bullervillkoret gäller såväl under anläggningstid som under driftfas, dvs. även under testkörning.

Kontroller

Mark- och miljödomstolen bedömer att, särskilt på grund av de höga naturvärdena som har samband med våtmarken, tillståndet ska kombineras med ett villkor om att fyllnadsmassor såsom jord, grus m.m. som tillförs området från andra håll ska vara fria från föroreningar. Det ska också säkerställas att de är rena. Domstolen delegerar dock till tillsynsmyndigheten att bedöma på vilket sätt detta bäst görs.

Bolaget bör även åläggas att ge in förslag till kontrollprogram, i enlighet med 22 kap. 25 § 1 st. 3 p. miljöbalken. Detta ska lämnas till behöriga tillsynsmyndigheter, vilket beträffande anläggningstiden ska ske senast en månad innan anläggningsarbetena påbörjas och för motortestverksamheten senast tre månader innan testbanorna tas i drift.

Kontrollprogrammen bör ange utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollernas syfte ska vara att följa parametrar av betydelse för efterlevnaden av detta tillstånd samt att följa upp effekter och konsekvenser av verksamheten. Mark- och miljödomstolen har därutöver inte tagit ställning till den kontroll av verksamhet och utsläpp som kan komma att behövas. Domstolen anser att detta är frågor av sådan karaktär som behöriga tillsynsmyndigheter är bäst lämpade att besluta om för verksamheten. Tillsynsmyndigheterna ges därför befogenhet att fastställa villkor om kontroller vad avser både den miljöfarliga verksamheten och vattenverksamheten.

Kompensationsåtgärder

Mark- och miljödomstolen finner att ett villkor om kompensationsåtgärder som länsstyrelsen har efterfrågat bör föreskrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har föreskrivit. Mark- och miljödomstolen finner dock att det är lämpligast att tillsynsmyndigheten prövar om de kompensationsåtgärder som slutligen föreslås kan godtas och hur kompensationsområdet långsiktigt ska skyddas. Ett bemyndigande om detta bör därför också lämnas.

Rennäringen

För att begränsa störningarna för Västra Kikkejaure samebys verksamhet bör som villkor även föreskrivas vad bolaget har åtagit sig om att dels kontakta samebyn om strövrenar befinner sig i området dels avbryta verksamheten så att renarna får passera.

Uppskjuten fråga, prövotidsutredning och provisorisk föreskrift*Uppskjuten fråga*

Enligt mark- och miljödomstolen ger utredningen stöd för att den sökta verksamheten kan innebära störningar för rennäringen och för Västra Kikkejaure sameby. I vilken omfattning och i vilka avseenden kan dock inte förutses med tillräcklig säkerhet. Av detta skäl bedömer domstolen att det i enlighet med 22 kap. 27 § miljöbalken finns anledning att skjuta upp frågan om slutliga villkor avseende verksamhetens påverkan på rennäringen och för berörd sameby samt eventuell ekonomisk kompensation för det intrång som verksamheten kan medföra.

Bolaget har föreslagit att prövotiden ska anges till fem år från det att testbaneverksamheten påbörjas. Samebyn har anfört att två år i vart fall är för kort tid. Enligt domstolens mening bör prövotiden omfatta både anläggningsarbeten och biltestverksamhet, eftersom båda verksamheterna är av likartad karaktär. Verksamheterna omfattar aktiviteter av både människor och fordon samt ljud från motorfordon. Prövotiden bör inledas när tillståndet tas i anspråk. För att erbjuda ett tillräckligt utredningsunderlag bör bolaget redovisa sin utredning fem år från det att biltestverksamheten har tagits i drift. För att underlätta tillsyn och beräkning av tidsfrister

bör bolaget åläggas att underrätta tillsynsmyndigheterna och domstolen om när tillståndet tas i anspråk och biltestverksamheten tas i drift (se även nedan under *Underrättelseskyldighet*).

Inför provotiden ska bolaget i samråd med samebyn och behörig tillsynsmyndighet utforma ett program för uppföljning av påverkan på rennäringen och för samebyns verksamhet i området för såväl anläggningsfas som biltestverksamhet. Under provotiden ska uppföljning av programmet genomföras och vid behov ska programmet justeras i samråd med samebyn och behörig tillsynsmyndighet.

Fem år efter att biltestverksamheten har påbörjats ska bolaget till mark- och miljödomstolen redovisa uppföljningen av programmet, eventuella förslag på försiktighetsåtgärder och slutliga villkor i syfte att minimera eventuella störningar för rennäringen och för samebyns verksamhet i området, samt eventuella förslag till ersättning för den inverkan som testbaneverksamheten orsakar för rennäringen och för samebyns verksamhet i området.

Provisoriska föreskrifter

I samband med uppskovsbeslutet ska domstolen, i fråga om skada eller förlust som kan antas bli mera kännbar, meddela provisoriska föreskrifter om ersättning eller skadeförebyggande åtgärder.

Ett grundläggande krav som bör anges som en provisorisk föreskrift är att bolaget fortlöpande ska informera Västra Kikkejaure sameby om de åtgärder som ska vidtas i den tillståndsgivna verksamheten. Detta har bolaget också åtagit sig under huvudförhandlingen och är enligt domstolens mening en förutsättning för att få till stånd en nödvändig dialog mellan parterna.

Mot bakgrund av de brister i samrådet som hittills har förevarit bör dock ytterligare provisoriska föreskrifter i detta avseende också anges. För att få till stånd en formaliserad och kontinuerlig dialog bör bolaget bjuda in Västra Kikkejaure sameby till samråd, som ska hållas vid minst ett tillfälle per år. Detta ska ske under hela provö-

tiden. Vid samrådet ska bolaget informera om genomförd och kommande verksamhet och samebyn ska ges möjlighet att lämna synpunkter och önskemål för den fortsatta verksamheten. Samråden ska protokollföras av bolaget och protokollen undertecknas av representant för samebyn. Protokollen ska ingå i det underlag som bolaget ska presentera till domstolen i samband med prövotidsredovisningen. Bolaget ska bekosta deltagandet för högst två företrädare från samebyn vid samrådet.

Vid huvudförhandlingen har Västra Kikkejaure sameby efterlyst möjlighet till skyddsåtgärder och ersättning under prövotiden, mot bakgrund av de svårigheter som sökt verksamhet befaras innebära för samebyn t.ex. i form av nödvändigt extraarbete och stödutfordring. Bolaget har i och för sig inte motsatt sig detta, men anført att eventuella åtgärder måste vara skäliga och att de inte heller får motverka förutsättningarna att utvärdera verksamhetens påverkan på rennäringen. Parterna var ense om att en lämplig lösning kan vara att länsstyrelsen lämnas delegation att under prövotiden föreskriva de åtgärder och försiktighetsmått som kan behövas avseende skydd för rennäringen, samebyn och naturmiljön i området. Länsstyrelsen hade inte något att erinra mot detta. Mark- och miljödomstolen finner att det är lämpligt att föreskriva en sådan delegation (se nedan under avsnittet *Delegation*).

Mark- och miljödomstolen bedömer att det därutöver också är nödvändigt med ett provisoriskt villkor om att bolaget ska vara skyldigt att varje år under prövotidens gång betala skälig ersättning för eventuella fördyrande omkostnader till Västra Kikkejaure sameby. Även om länsstyrelsen ges möjlighet att föreskriva åtgärder och försiktighetsmått för denna tid kan samebyn ändå orsakas merkostnader som det inte är rimligt att den ska behöva bära under så lång tid som det sammantaget handlar om innan slutliga villkor m.m. kan fastställas. Samebyn bör därför ges möjlighet att varje år framställa kostnadsanspråk med anledning av sina merkostnader under prövotiden. Detsamma gäller kostnader för sitt deltagande i att utforma ett uppföljningsprogram och i samråden under prövotiden. Om parterna inte skulle vara överens ges länsstyrelsen genom delegation möjlighet att avgöra ersättningens storlek.

Delegation

Utöver de villkor som föreskrivs genom denna dom kan det finnas behov av ytterligare villkor. Detta gäller åtgärder för att förhindra olovlig körning på området (villkor 3) och undantag från förbudet avseende uppläggningsytor och arbetsvägar i våtmarksområde (villkor 8). Vidare behövs detta för kontroll av verksamheten (villkor 13 och 14) och för prövning av om de kompensationsåtgärder som bolaget föreslår kan godtas och hur kompensationsområdet långsiktigt ska skyddas (villkor 15). Mark- och miljödomstolen överlåter därför, med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken, till behöriga tillsynsmyndigheter att besluta om ytterligare villkor i dessa avseenden.

Under huvudförhandlingen ansåg Västra Kikkejaure sameby och bolaget att länsstyrelsen skulle ges delegation att under pågående provotid föreskriva försiktighetsmått till skydd för rennäringen, samebyn och naturmiljön i området. Länsstyrelsen accepterade denna delegation. Mark- och miljödomstolen ger därför också behörig tillsynsmyndighet delegation att under provotiden föreskriva de ytterligare villkor som kan behövas till skydd för rennäringen, samebyn och naturmiljön i området. Länsstyrelsen får därutöver även besluta om ersättning till Västra Kikkejaure sameby för merkostnader under provotiden med anledning av verksamheten, deltagande i att utforma ett uppföljningsprogram och i samråden under provotiden.

Igångsättningstid

I enlighet med 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken ska det ifråga om miljöfarlig verksamhet i domen anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång. Av 24 kap. 2 § 1 st. miljöbalken följer att tillståndet förfaller om tillståndshavaren inte iakttar denna tidsfrist.

Bolaget har föreslagit att igångsättningstiden bestäms till tre år från det att domen vinner laga kraft. Mot bakgrund av bolagets förslag att arbetstiden för vattenverksamheten (anläggandet av motortestbanorna) anges till fem år finner domstolen dock att igångsättningstiden för den miljöfarliga verksamheten (motortestverk-

samheten) inte lämpligen ska bestämmas till kortare tidsrymd än så. Igångsättnings-tiden bör därför bestämmas till fem år från det att domen har vunnit laga kraft.

Arbetstid

En dom som avser vattenverksamhet ska även ange den tid inom vilken arbetena ska vara utförda i enlighet med 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken. Bolaget har föreslagit en arbetstid om fem år från det att domen vunnit laga kraft. Ingen av motparterna har haft någon synpunkt avseende detta. Domstolen finner att fem år är en lämplig tid.

Det uppmärksammas att det av 24 kap. 2 § 1 st. miljöbalken följer att tillståndet förfaller om tillståndshavaren inte iakttar ovan nämnda tidsfrist.

Underrättelseskyldighet

För tillsynen och beräkandet av frister är det är angeläget att bolaget åläggs att underrätta tillsynsmyndigheterna och mark- och miljödomstolen om dels när tillståndet tas i anspråk dels när biltestbanorna tas i drift.

Ersättning

Linda Sundström har uttryckt oro för att den ansökta verksamheten kan komma att påverka jakt m.m. i området och att detta kommer att märkas först efter att verksamheten har kommit igång. Enligt mark- och miljödomstolen saknas det för närvarande anledning att föreskriva att bolaget ska utge skadeersättning till någon sakägare. De farhågor som Linda Sundström har anfört bör behandlas inom ramen för oförutsedd skada.

Domstolen finner dock att utredningen ger tillräckligt stöd för att verksamheten kan komma att påverka rennäringen och Västra Kikkejaure samebys verksamhet. I vilken utsträckning går dock i detta skede inte att fastställa, varför någon ersättning inte kan bestämmas. Denna fråga ska dock utredas under en prövotid (se ovan).

Oförutsedda skador

Om en vattenverksamhet som har utförts i enlighet med ett tillstånd enligt miljöbalken, medför skador som inte förutsågs av mark- och miljödomstolen när tillståndet meddelades får den skadelidanden framställa anspråk på ersättning. Bolaget har yrkat att tiden för detta ska sättas högst tio år från utgången av den arbetstid som bestämts. Mark- och miljödomstolen finner att förslaget är lämpligt och föreskriver detta.

Prövningsavgift

Genom ett beslut den 1 februari 2017 beslutade mark- och miljödomstolen att bolaget skulle betala en prövningsavgift om 70 000 kr enligt förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Domstolen finner inte skäl att sätta ned det tidigare beslutade beloppet avseende prövningsavgift varvid detta nu fastställs.

Rättegångskostnader

Västra Kikkejaure sameby har yrkat om ersättning för rättegångskostnader. Bolaget har medgett att betala yrkat belopp, varför detta bör fastställas.

HUR DOMEN ÖVERKLAGAS, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 26 juli 2018.

Malin Bergström

Camilla Wolf-Watz

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Bergström, ordförande, och tekniska rådet Camilla Wolf-Watz samt de särskilda ledamöterna Kenneth Enbom och Lennart Mattson.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.